

Handläggare:
Pär Dahlqvist
08 508 18 118

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2014-02-06

Årsredovisning och bokslut för 2013

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner årsredovisning och bokslut för 2013.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar årsredovisning och bokslut för 2013 till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden beslutar om resultatöverföring av 1,4 mnkr enligt redovisning i bilaga 2.
4. Nämnden begär att ackumulerat netto 13,4 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2014.
5. Omedelbar justering.

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Farsta stadsdelsnämnd

Box 113
123 33, Farsta

farsta@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	9
1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök.....	9
1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa	10
1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande	11
1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar.....	14
1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm	16
1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm	16
1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad	19
2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras.....	22
2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald	23
2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden	25
2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg	33
2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten.....	56
3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva.....	59
3.1 Budgeten är i balans	60
3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva.....	72
Synpunkter och klagomål	74
Övrigt.....	77

Bilagor

1. *Agressorrapport*
2. *Blanketter SLK*
3. *Bokslutsrapport*
4. *Nyckeltal*
5. *Internkontrollrapport*
 - 5.1 *Kontrollrapport anmälningar enligt lex Sarah*
 - 5.2 *Kontrollrapport biståndsbedömning äldreomsorg*
 - 5.3 *Kontrollrapport IT-administration*
 - 5.4 *Kontrollrapport köp av vård och behandling*
 - 5.5 *Kontrollrapport lokaladministration*
 - 5.6 *Kontrollrapport mediakontakter*
 - 5.7 *Kontrollrapport placering av barn i behov av särskilt stöd*
6. *Leasingblanketter*
7. *Kvalitetsredovisning förskola*
8. *Personalfakta 2013*

Sammanfattande analys

Inledning

Farsta stadsdelsnämnd har i stort uppnått årets mål. Utifrån detta bedömer förvaltningen att årets måluppfyllelse bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål och Vision 2030 uppnås. Enligt anvisningarna ska förvaltningen under mål för verksamhetsområdet bedöma om förvaltningens arbete helt, delvis eller inte har bidragit till att målen uppfyllts. Enligt samma skala bedöms också uppfyllelsen av nämndmålen. Under respektive mål för verksamhetsområdet ges en kortfattad beskrivning av vad som genomförts under året. Nedan redovisas ett urval av årets verksamhet under respektive inriktningsmål.

Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Nämnd och förvaltning fortsätter att vara en aktiv part i utvecklingen av det lokala näringslivet. Under året har inrättandet av en företagslots för att öka Farstas attraktivitet som företagsområde varit en viktig del i detta arbete.

Trenden med sjunkande försörjningsstödskostnader har fortsatt. Därutöver finns en tendens att antalet avslag på bidragsansökningar ökar, särskilt de så kallade delavslagen. Det vräkningsförebyggande arbetet har förbättrats genom ett tydligare informationsmaterial som skickas hem till hyresgäster som har obetalda hyror.

Totalt 292 ungdomar har fått tillfälle att feriearbета under sommarlovet.

Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Platsgarantin och antalet barn per grupp inom förskola har uppnåtts under året, men andelen nöjda föräldrar ligger något under målet. Förskolorna har haft särskilt fokus på områdena språk, matematik, naturvetenskap och teknik och har sett över sitt material och sina pedagogiska metoder. Det samlade resultatet av förskoleundersökningen visar på likvärdigt eller bättre resultat jämfört med 2012 på samtliga frågeområden. Under året har en storsatsning resulterat i att samtliga permanenta förskolor har fått moderna internetlösningar.

Enheten förskolestöd har haft en ökad efterfrågan på insatser. Enheten har sett över sina arbetsmetoder och riktlinjer för fördelning av medel till förskolor med barn i behov av särskilt stöd.

Fritidsverksamheterna har fortsatt att utveckla arbetet med lekar, idrott och rörelse i samarbete med lokala idrottsföreningar och engagerade ungdomar. Sommarens Sportscamp har varit en fortsatt succé och har fördubblat sin verksamhet. 400 barn deltog och över fyrtio ungdomar som är aktiva i idrottsföreningarna fick sommararbete under Sportscampen. Fritidens nya modell för sommarverksamhet för ungdomar med Aktivitetshuset Tuben som utgångspunkt var framgångsrik.

Under året har socialtjänstens uppsökande arbete förlagts till Hökarängen och Farsta Centrum. Det har gjorts en inventering av de personer som återkommande befinner sig vid platser där öppet missbruk sker, för att kunna prioritera insatser och förebygga att människor far illa.

Antalet hemlösa är fortfarande förhållandevis högt i stadsdelsområdet och därför är det vräkningsförebyggande arbetet prioriterat.

Att erbjuda barn och familjer ett kvalificerat stöd på hemmaplan är angeläget och har hög prioritet. Därför har en åtgärdsplan upprättats för att fortsätta det sedan tidigare påbörjade arbetet med att utveckla den sociala barn- och ungdomsvården i Farsta.

Familjestödsenheten har under flera år utvecklat och utökat sin verksamhet vad gäller utbud av insatser, kompetens och metodik. Dessutom pågår ett utvecklingsarbete för att förbättra och effektivisera uppföljningen av insatser.

Äldreomsorgen har förberett för stadens nya ersättningsmodeller inom både hemtjänst och vård- och omsorgsboende. På utförarsidan har utveckling av hemtjänsten prioriterats. Specialiserade team för kunder med demenssjukdom har bildats. Det befintliga teamet på Edö servicehus har vidareutvecklats. En stor utmaning för den kommunala hemtjänsten har varit att fullfölja 2012 års omorganisation, som ännu inte fått avsedda effekter. För äldre i vård- och omsorgsboenden har 2013 inneburit en rad kvalitetshöjande åtgärder utifrån den nationella värdegrunden och även från stadens egen. Som exempel har måltider och sociala aktiviteter av olika slag utvecklats med goda resultat.

I syfte att höja kvaliteten fortsätter biståndsenheten för funktionsnedsättning att utveckla ärendedragningarna så att handläggarna känner sig delaktiga och deltar aktivt. Enheten för personligt stöd har i varje enskild arbetsgrupp börjat gå igenom de dagliga rutinerna för att undersöka om det finns möjlighet att förändra och förbättra dem så att kvaliteten i verksamheten ökar. Detta arbete tydliggör kopplingen mellan det medarbetarna gör i sitt dagliga arbete och intentionen med lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Inom neuropsykiatri har ett flertal klienter ökat sin sociala och kognitiva förmåga. Några klienter har kommit vidare i studier och arbete med lönebidrag. Bland gruppboendena har Ekliden utvecklats genom att det gemensamma utrymmet tömts på onödigt stimuli. En vikvägg och en grind har satts upp för att vid behov kunna dela av rummet och för att undvika konfrontationer vid oroliga situationer

Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Bokslutet för 2013 visar ett resultat om 2,1 miljoner kronor före resultatöverföringar och 0,6 miljoner kronor efter. Årets resultat motsvarar 0,04 procent av driftbudgeten. Förvaltningen för över 1,4 miljoner kronor från årets resultat till resultatfonden och de samlade resultatfonderna uppgår då till 13,4 miljoner kronor. Överskott finns främst inom ekonomiskt bistånd. Underskott finns främst inom äldreomsorg samt inom individ- och familjeomsorg för barn och unga. Nämnden deltog inte med några tävlingsbidrag till kvalitetsutmärkelsen, men planerar att ha flera tävlande enheter till 2014.

NÄMNDENS ARBETE UNDER ÅRET

Stadsdelsnämndens sammansättning och sammanträden 2013

Under 2013 har Farsta stadsdelsnämnd haft följande sammansättning.

Ledamöter	Ersättare
Lars Jilmstad (M) ordförande Gunnar Sandell (S) vice ordförande Arne Fredholm (M) Lisbeth Crabo Ljungman (M) Ann-Louise Ebérus (M) Leif-Åke Andersson (M) Yasmin Khan (M) Vladan Bošković (FP) Eva Gustafson (S) Karin Lekberg (S) Mariana Moreira Duarte (MP) Sebastian Sandström (MP) Laura Roselli (V) t o m 30 juni Lars Bäck (V) fr o m 1 juli	Marie-Louise Gudmundsson (M) Hans Strömberg (M) Camilla Lindberg (M) Martin Levanto (M) Willy Viitala (M) Thomas Bäcklin (FP) Berit Snapp (C) Daniel Carlstedt (S) Godfrey Etyang (S) Tuula Karlsson (S) Annaklara Martin-Löf (MP) Coura Mbaye (MP) Lars Bäck (V) t o m 30 juni Laura Roselli (V) fr.o.m. 1 juli

Nämnden har under verksamhetsåret genomfört elva protokollförda sammanträden. Vid fyra andra tillfällen har temakvällar anordnats för att ge nämnden möjlighet att fördjupa sig inom olika verksamhetsområden. Informella beredningsgrupper har gett ytterligare tillfällen till fördjupning.

Före sammanträdena – Öppet forum med olika teman

Vid tio tillfällen har nämndens sammanträden föregåtts av ett Öppet forum där allmänheten har kunnat ställa frågor och diskutera med nämnden. I anslutning till denna frågestund har olika teman och satsningar presenterats vid nio tillfällen:

- Stadens trygghetsmätning (7 februari)
- Tyngdpunkt Farsta (14 mars)
- Nulägesrapport om det lokala näringslivet (18 april)
- Utbildningsförvaltningen om insatser för att förbättra skolresultaten (23 maj)
- Arbetsmarknadsförvaltningen om vad staden gör för att fler personer med funktionsnedsättning ska få arbete och vilken roll stadsdelsnämnden kan spela som möjlig arbetsgivare (29 augusti)
- Fastighetskontoret om planerna på ett nytt livsmedelscentrum i Larsboda efter Slakthusområdets avveckling (26 september)
- Stadsbyggnadskontoret om samverkan för utveckling i centrala Farsta (24 oktober)
- Sveriges Ungdomsråd om hur ett lokalt ungdomsråd kan arbeta (19 november)
- Trafikkontoret om trafikplanering och snöröjning (17 december)

Medborgarnas deltagande

Medborgarnas intresse för att besöka Öppet forum och ställa frågor till nämnden har även i år minskat jämfört med förra året. I snitt har drygt tre personer kommit, och endast vid hälften av tillfällena har enstaka åhörare stannat under en liten del av själva nämndsammanträdet. Vid ett par tillfällen kom ingen alls till Öppet forum. Några av de personer som kommer gör det i anslutning till att deras inlämnade medborgarförslag behandlas av nämnden.

Fortsatt webbsända sammanträden på Tuben

Öppet forum och nämndens sammanträden har även under det här året hållits i Aktivitetshuset Tuben i Farsta centrum. Webbsändningarna av sammanträdena har fortsatt, dock med sjunkande tittarsiffror. Under hösten tittade en handfull personer medan sammanträdena pågick och omkring 20-30 personer tittade i efterhand.

Nämndhandlingar i elektronisk form

Under året har nämnden övergått till att läsa handlingar på elektroniska läsplattor. Staden har utvecklat en applikation för Insyn, där ärendena publiceras, som gör det möjligt att anteckna direkt i ärendena. Vissa funktioner och även kvaliteten i applikationen behöver förbättras. Sekretessbelagda ärenden hanteras fortfarande i pappersform.

Exempel på ärenden som nämnden behandlar under året

Varje år behandlar nämnden verksamhetsplan och budget, tertialrapporter, årsredovisning och bokslut. Dessutom avhandlas en lång rad ärenden inom de olika verksamhetsområden som stadsdelsnämnderna ansvarar för. Det kan till exempel gälla kvalitetsgarantier för verksam-

heterna, nya förskolor, åtgärder i den fysiska miljön, upphandlingar, brukarundersökningar och verksamhetsuppföljningar, tillsyn av försäljningen av folköl och tobak, föreningsbidrag och rapporter om sommarjobb och kolloverksamhet. Stadsrevisionens granskningar av nämndens verksamheter besvaras.

Nämnden behandlar även remisser från kommunstyrelsen av förslag till stadsövergripande program och riktlinjer inom olika områden, innan de fastställs av kommunfullmäktige. Även detaljplaner remissbehandlas.

För kännedom anmäls årligen ett antal rapporter från socialnämnden och äldrenämnden om resultatet av olika stadsövergripande verksamheter. Också Funktionshinderombudsmannens, funktionshinderinspektörernas och socialtjänstinspektörernas rapporter anmäls, liksom de rapporter från Stadsrevisionen som är av intresse för nämnden.

Vid den slutna delen av nämndens sammanträden behandlas anmälningar enligt lex Sarah om missförhållanden i verksamheter som drivs enligt socialtjänstlagen och enligt lex Maria om allvarlig skada i hälso- och sjukvården. Där tas även upp de ärenden om enskilda personer som enligt lag inte får delegeras till nämndens sociala delegation – nedläggning av faderskapsutredningar, yttranden till tingsrätten om adoptionsansökningar och vissa vårdnadsärenden.

Skrivelser

Under året har tjugoen skrivelser lämnats in av partier i nämnden – sju färre än året innan. Skrivelserna redovisas som bilagor till nämndens protokoll. En skrivelse gällde Telias planerade flytt från stadsdelsområdet. Den undertecknades av alla partier och skickades till kommunstyrelsen. Två skrivelser lades till handlingarna utan vidare beredning. Fjorton skrivelser har beretts av förvaltningen och behandlats av nämnden vid senare tillfällen under året. Tre kommer att besvaras under 2014. Dessutom har åtta skrivelser som lämnades in under 2012 besvarats under det här året.

Medborgarförslag

Sedan 2007 kan allmänheten lämna in medborgarförslag till nämnden. Förslagen ska gälla något sakområde som nämnden ansvarar för, och förslagsställaren ska vara bosatt i stadsdelsområdet.

Under 2013 har sju medborgarförslag lämnats in, en kraftig minskning från förra årets tjugoen. Förslagen handlar främst om förbättringar och satsningar i den fysiska miljön, men ett par gäller utveckling av de kommunala verksamheterna. Alla medborgarförslag utom ett, och även ett från 2012, har besvarats under året. Det förslag som lämnades in vid nämndens sammanträde i december kommer att besvaras i början av 2014.

Sociala delegationen

Ärenden som rör enskilda personer behandlas oftast av den sociala delegation som nämnden utser direkt efter nyår. I enlighet med nämndens instruktion för delegationen består den av fem ledamöter och fyra ersättare.

Arne Fredholm (M)	ordförande
Eva Gustafson (S)	vice ordförande
Leif-Åke Andersson (M)	ledamot
Vladan Bošković (FP)	ledamot
Mariana Moreira Duarte (MP)	ledamot
Ann-Louise Ebérous (M)	ersättare
Marie-Louise Gudmundsson (M)	ersättare
Gunnar Sandell (S)	ersättare
Annaklara Martin-Löf (MP)	ersättare

Under verksamhetsåret har tjugoen protokollförda sammanträden genomförts, varav fyra varit extra sammanträden som hållits med anledning av brådskande ärenden. Delegationen har också under en förmiddag fått fördjupad information om förvaltningens arbete med ensamkommande flyktingbarn.

Pensionärsrådet

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna pensionärsråd som rådgivande organ i frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Rådet utses av nämnden och består av fem ledamöter och fem ersättare, representanter för de rikstäckande pensionärsorganisationer med öppet medlemskap som har verksamhet inom stadsdelsnämndens geografiska område.

Inger Sjöberg	ordförande (PRO Farsta centrum)
Stig Åström	vice ordförande (SPF Farsta)
Harry Wikner	ledamot (PRO Hökarängen)
Lilian Falkbäck	ledamot (PRO Farsta strand)
Kerstin Holmgren	ledamot (SPF Sköndal)
Berit Johansson	ersättare (PRO Tallkrogen-Gubbängen)
Börje Törngren	ersättare (PRO Sköndal)
Sven Engström	ersättare (PRO Farsta centrum)
Christina Johansson	ersättare (SPF Farsta)
Sonja Wenström	ersättare (SPF Sköndal)

Rådet har genomfört elva protokollförda sammanträden under året, för att bland annat lämna synpunkter på de ärenden som senare ska behandlas av stadsdelsnämnden. Två företrädare för rådet deltog i den planeringsdag om 2014 års verksamhetsplan som nämnden genomförde den 22 oktober.

Rådet för funktionshinderfrågor

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna råd för funktionshinderfrågor, som rådgivande organ i frågor som rör levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Rådet består av sju ledamöter som utses av nämnden efter förslag från Han-

dikappföreningarnas samarbetsorgan, HSO.

Kerstin Järneberg	ordförande (HSO)
Blazena Westerlund	vice ordförande (HSO)
Carita Mandelin	ledamot (HSO)
Agneta Hagström	ledamot (DHR) t o m 17 december
Beatrice Kolijn	ledamot (DHR) fr.o.m. 17 december
Lars Jonsson	ledamot (HSO)
Ove Martinsson	ledamot (HSO)
Ebba Lundgren	ledamot (HSO) t o m 8 mars platsen har därefter varit vakant

Rådet har genomfört tio protokollförda sammanträden under året, för att bland annat lämna synpunkter på de ärenden som senare ska behandlas av stadsdelsnämnden. Två företrädare för rådet deltog i den planeringsdag om 2014 års verksamhetsplan som nämnden genomförde den 22 oktober.

Näringslivsrådet

Under 2011 inrättade stadsdelsnämnden ett lokalt näringslivsråd – ett forum där företrädare för nämnden och förvaltningen regelbundet träffar den lokala företagarföreningen och enskilda näringsidkare för att utbyta information och diskutera näringslivsrelaterade frågor. Det grundläggande syftet är att verka för en fortsatt positiv utveckling för områdets företagare och för etablerandet av fler arbetsplatser i stadsdelsområdet.

Rådet leds av stadsdelsnämndens ordförande och administreras av förvaltningen. Fyra sammanträden har hållits under året. Vid utgången av 2013 företrädde partierna av följande personer: Lars Jilmstad (M), Vladan Bošković (FP), Berit Snapp (C), Karin Lekberg (S), Sebastian Sandström (MP) och Laura Roselli (V). Nämnden har dock uttalat att även andra ledamöter och ersättare än de formellt utsedda kan företräda respektive parti vid rådets möten.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

 Uppfylls helt

Kommentar

Nämnden fortsätter att vara en aktiv part i utvecklingen av det lokala näringslivet. Under året har inrättandet av en företagslots för att öka Farstas attraktivitet som företagsområde varit en viktig del i detta arbete.

Under året har trenden med sjunkande försörjningsstödskostnader fortsatt. Därutöver finns en tendens att antalet avslag ökar, särskilt de så kallade delavslagen. Det vräkningsförebyggande

arbetet har under året förbättrats genom ett tydligare informationsmaterial som skickas hem till hyresgäster som har obetalda hyror.

Totalt 292 ungdomar har under året fått tillfälle att feriearbeta under sommarlovet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

 Uppfylls helt

Kommentar

Näringsliv och Tyngdpunkt Farsta

Förvaltningen medverkar sedan hösten 2013 i ett pilotprojekt med Stockholm Business Region (SBR). Projektet erbjuder ökad service till lokala företag och till företag som är intresserade av att lokalisera sig i Farsta företagsområde. För att nå målet med fler och nöjdare företag erbjuder förvaltningen en lokal företagslots inom ramen för pilotprojektet.

Företagslotsen har intervjuat tio företagare om varför man valt att etablera sig i Farsta, vad omgivningen betyder och hur kontakterna med förvaltningens verksamheter fungerar. Sammanfattningsvis har de flesta valt att lokalisera sitt företag i Farsta eftersom man bor i närområdet.

Stadsdelsnämndens näringslivsråd har sammanträtt vid fyra tillfällen under året.

Arbetet med att utveckla Farsta till en tyngdpunkt i söderort har fortgått under året. Förvaltningen har deltagit i tyngdpunktsarbetet i de tre strategiråden - attraktivt boende, näringsliv och levande stadsliv. En mängd utredningar har gjorts under projektets gång. Förvaltningen medverkar i ett antal arbetsgrupper som startades av stadsbyggnadskontoret under hösten. Områden för arbetsgrupperna är exempelvis förskolor, skolor, Farsta centrum, ekologi och rekreation.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	37,18 %	40,91 %	36 %	36 %	2013

Nämndmål:

Farsta är en tyngdpunkt i Söderort

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Effektmål sätts efter att de tagits fram inom ramen för projektplanen Tyngdpunkt Farsta.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen sammankallar Näringslivsrådet tre gånger under året.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningen ger en god service till det lokala näringslivet.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lokala näringslivet bedömer att den kommunala servicen är hög inom områdesspecifika näringslivsfrågor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen inventerar vilka frågor som bedöms mest prioriterade för ett gott företagsklimat inom stadsdelsområdet.	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

● Uppfylls helt

Kommentar

Försörjningsstöd

Under året har trenden med sjunkande försörjningsstöds kostnader fortsatt. Orsakerna är flera:

- Antalet sökande har totalt sett minskat under året.
- Utredningarna har fördjupats och blivit mer metodiska.
- Ett effektivt förebyggande arbete bedrivs mot felaktiga utbetalningar.
- Förändringar i hushållssammansättningen ger utslag – antalet sökande barnfamiljer sjunker långsamt men tämligen stadigt månad för månad och arbetslösheten i Farsta stadsdelsområde har minskat under en lång tid.

Därutöver finns en tendens att antalet avslag ökar, särskilt de så kallade delavslagen. I dessa fall beviljas inte hushållet bistånd till allt de ansöker om vid ett givet tillfälle. En trolig förklaring till de ökade delavslagen är att de fördjupade utredningarna, som görs utifrån förbättrade metoder och bedömningsinstrument, leder till mer noggranna bedömningar. Det är också rimligt att anta att ett effektivare arbete med att förebygga felaktiga utbetalningar påverkar antalet avslag.

Det vräkningsförebyggande arbetet har under året förbättrats genom ett tydligare informationsmaterial som skickas hem till hyresgäster som har obetalda hyror. En ny utredningsmall har börjat användas vid ansökan om bidrag till hyresskulder för att systematisera och lättare kunna följa upp ärendena. Insatser för barnfamiljer prioriteras.

Arbetsforum och arbetsmarknadsåtgärder

Under året har 86 personer remitterades till Arbetsforum för arbetsträningsinsatser. Av dessa kom 64 i arbetsträning, vilket är några färre än målet. En förklaring är att antalet hushåll som söker försörjningsstöd har minskat, vilket även påverkar antalet som har behov av arbetsträning. Av de som arbetstränat gick fyra vidare till Jobbtorg och fyra fick OSA-anställning (offentligt skyddat arbete). Arbetsforum har utökats med fem nya heltidsarbetsplatser för personer med behov av arbetsträning och sysselsättning.

Feriearbete

Totalt 292 ungdomar har fått tillfälle att feriearbete under sommarlovet. Flertalet jobbade vid någon av förvaltningens enheter. Ett antal arbetade också vid Sportscomp, som instruktörer eller i köket. Femton ungdomar fick möjlighet att feriearbete under jullovet.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	21 st		40 st	1600 st	VB 2013
Kommentar Förvaltningens olika enheter har inte kunnat erbjuda tillräckligt antal platser för att uppfylla målet. Förvaltningen kommer att se över arbetet och organisationen för att få tillgång till fler praktikplatser vid de olika enheterna. Av de 21 platserna som förvaltningen anmält till jobbtorget har 11 varit tillsatta med aspiranter. Svårigheter har funnits vid vissa enheter att ta emot aspiranter i den utsträckning som var planerad. Vissa av praktikplatserna har heller inte gått att matcha mot de behov som funnits hos aspiranterna.					
 Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	3,61 %	4,3 %	4,6 %	4,4 %	VB 2013
 Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,34 %	2,7 %	2,9 %	2,3 %	VB 2013
 Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,72 %	2 %	2 %	1,4 %	VB 2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 I samverkan med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden implementera bedömningsinstrument till personer som är långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd och därmed står långt ifrån arbetsmarknaden. Detta för att på ett stadsgemensamt sett bedöma vilka	2013-01-01	2013-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
insatser som leder till självförsörjning			
 I samverkan med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden implementera bedömningsinstrument, till personer som söker ekonomiskt bistånd. Detta för att på ett stadsgemensamt sett bedöma vilka insatser som leder till självförsörjning	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare tillvaratar sina egna resurser och får stöd för att bli självförsörjande.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

10 % av antalet försörjningsstödstagare per månad får en egen inkomst.
Fler ungdomar får feriearbete.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel försörjningsstödsärenden som avslutats varje månad.	11,2 %	12 %	10 %		VB 2013
 Andel återremitterade från Jobbtorg	13,04 %	16,22 %	25 %		VB 2013
 Antal långtidsberoende försörjningsstödstagare som genom stödinsatser bedöms ha fått möjlighet att uppnå en egen inkomst inom sex månader.	68	67	65		2013
 Antal remisser om arbets träning och arbetsprövning från enheterna för försörjningsstöd och för vuxna/socialpsykiatri till Arbetsforum.	86	88	100		VB 2013
Kommentar Behovet av arbetsträning styrs till viss del av hur många som söker försörjningsstöd. Minskningen av antalet personer som sökt försörjningsstöd under året har även fått till följd att behovet av arbetsträning vid Arbetsforum minskat.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Dokumentationens följs upp för att säkerställa att barnperspektiv och helhetsperspektiv har beaktats i utredningar av ansökan om försörjningsstöd.	2013-01-01	2013-09-30	
✓ Fortsatt utveckling av anpassade arbetsuppgifter utifrån olika behov av arbetsträning.	2012-01-01	2013-12-31	
✓ Möjlighet att erbjuda arbetsträning och sysselsättning ska finnas även för sökande som också är aktuella för insatser mot missbruk.	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

● Uppfylls helt

Kommentar

Miljöarbete

Förvaltningen följer nämndens miljöhandlingsplan för 2012-2015. Planen inkluderar delmål från stadens miljöprogram som berör våra verksamheter. Aktiviteter som är kopplade till delmålen i miljöhandlingsplanen har vi egen rådighet över. Några exempel på genomförda aktiviteter är att antalet tillgängliga lånecyklar inom administrationen har ökat, nya brukaravtal har tillkommit och förutsättningar för biologisk hantering av matavfall har inventerats på flertalet enheter.

Bilar och bränsleförbrukning

Förvaltningen har leasat 18 fordon, 17 personbilar och en lätt lastbil. Flest antal fordon finns inom hemtjänsten som har sju bilar. Samtliga bilar i våra verksamheter är miljöfordon, varav tre är etanolbilar, två gasbilar, två elhybrider, fyra dieslbilar och resterande sju är bensinbilar.

De fordon som ska tankas med förnyelsebart bränsle kommer över årsmålet 85 procent med råge. Etanol- och gasbilarna har tankats till 97 procent med förnyelsebart bränsle.

Andelen bilar som ska tankas med förnyelsebart bränsle i förhållande till det totala antalet bilar har inte ökat som förväntat. Dock uppfyller alla bilar de miljökrav som ställs.

I samarbete med miljöförvaltningen har ett informationsmöte hållits för enheternas bilansvariga om vilka miljökrav som ställs på stadens fordon.

Ekologiska livsmedel

Av den totala mängden livsmedel utgör den ekologiska andelen 18 procent vilket också var målet för 2013. Konteringen försvåras av att leverantörerna av livsmedel inte tydliggör vad som är ekologiska produkter på fakturorna. Tidsbrist gör att det är svårt för verksamheterna

att hinna gå igenom fakturor och definiera ekologiska varor och bokföra dem på rätt konto.

Separat hantering av matavfall

Utsortering av matavfall för separat biologisk hantering har införts på drygt 36 procent av enheterna inom förskolorna. Det innebär att årsmålet om 35 procent har klarats. Alla förskolor, där vi själva har rådighet över avfallshanteringen, har inventerats under året.

Energianvändningen

SISAB, Skolfastigheter i Stockholm AB, övertog 2013 elabonnemangen för de förskolor som ägs och förvaltas av bolaget. Antalet abonnemang har därför minskat men det har inte nämnvärt påverkat förbrukningen per kvadratmeter lokalyta. Flertalet av de förskolepaviljonger förvaltningen hyr är eluppvärmda vilket ger en hög förbrukning. Målet att elanvändningen inte skulle överstiga 53 kWh per kvadratmeter har inte nåtts. Förbrukningen har stannat vid 56 kWh vilket är lägre än de 60 kWh som användes under 2012. Målet för 2013 har inte nåtts men förbrukningen har minskat med 6,5 procent jämfört med året innan vilket är positivt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel dubbdäck	0 %	0 %	0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2013
 Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	18,04 %		18 %	15 %	VB 2013
 Andel elbilar	0 %	0 %	0 %	6 %	2013
Kommentar Skälet till att förvaltningen inte har någon elbil är att elbilar fortfarande är mycket dyra jämfört med andra godkända miljöbilar.					
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %	100%	Verksamhetsberättelse 2013
 Andel miljöbränslen i stadens miljöbilar	96,93 %	72,72 %	85 %	tas fram av nämnden/styrelsen	VB 2013
 Elanvändning per kvadratmeter	56 kwh/kvm	60 kwh/kvm	53 kwh/kvm	34 kWh	2013
Kommentar En kall och snörik vinter gjorde att målet för elförbrukningen inte kunde nås.					
 Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	36,8 %		35 %	öka	2013

Nämndmål:

Farstas invånare har en hållbar livsmiljö.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förbrukningen av el minskar till 53 kWh/kvm.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
● Andel förskoleområden som har infört sortering av matavfall.	50 %	100 %	35 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Miljöarbetet bedrivs utifrån nämndens miljöhandlingsplan.	2013-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm

● Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
● Antal nytilkomna bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	0 st	0 st	tas fram av nämnden	2013

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmare är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

● Uppfylls helt

Kommentar

Idrotts- och hälsoprofil i Farsta

Förvaltningen har haft ett samarbete med åtta idrottsföreningar under året vilket är ett bättre resultat än förväntat. Idrottsföreningarna har visat stort intresse för att samverka med förvaltningen om Farstas idrottsprofil och att erbjuda öppna idrottsaktiviteter för barn och unga. Föreningarna har i sin tur fått fler medlemmar genom de aktiviteter som arrangerats.

Planeringen för att omvandla Hästhagens bollplan till aktivitetsområde fortgår. Ett första idé-

underlag för områdets utformning har tagits fram av stadsdelsförvaltningen, idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Detaljplanarbete pågår för utvecklingen av Gubbängsfältet till sportfält. Tre nya planer ska anläggas och en byggnad för omklädningsrum, café med mera ska byggas.

Kultur

Under året har 14 föreningar beviljats kulturbidrag för att genomföra kulturarrangemang. Föreningarna har erbjudits att informera om sina arrangemang i förvaltningens Kulturkalendarium. I samarbete med stadsdelsbiblioteken har förvaltningen genomfört aktiviteter för barn och unga under loven.

Nätverket för kulturombud inom förskola, fritid, äldreomsorg och socialtjänst har direktkontakt med sina respektive målgruppers önskemål och behov av aktiviteter. Stadens kulturplan, Kultur i ögonhöjd, ligger till grund för arbetet i Farsta med kultur för, med och av barn.

Fritiden

På Farstafestivalen genomfördes kvällsarrangemanget av ungdomar i en nybildad arrangörsgrupp. Ett kulturprogram för parklekarna har genomförts, med trettio programpunkter, exempelvis plaskdammföreställningar, trollerishow, teater, ljusshow och skaparworkshops. Fyra teaterföreställningar för små barn har erbjudits på Öppna förskolan. Morris fritidsverksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning har haft teaterföreställning och prova-på-träning med Cirkus Cirkör.

Förskola

Ett konstprojekt har genomförts med en workshop för sextio medarbetare. Alla femåringar var med och skapade ett konstverk som ställdes ut på Konsthall C och barnen fick gå på vernissage. Förskolans tre- och fyraåringar har sett två teaterföreställningar. Femåringarna har medverkat i Danceoke (karaoke med dans).

Fyrtio anställda på småbarnsavdelningar har utbildats till danspiloter. Lika många har deltagit i två inspirationseftermiddagar för dans- och ramspiloter. All personal på förskolan har fått kompetensutveckling en kväll med dans som tema.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Musikcirkel, kulturutflykter och konserter har genomförts och musikinstrument har köpts in till förvaltningens gruppboheter.

Socialpsykiatriskt stöd

Kulturkvällar med artister från landstingets Kultur i vården har genomförts, liksom studiecirkel i teater/drama, en utställning och musikevent. Fotoböcker har köpts in.

Äldreomsorg

Kultur är en viktig del i arbetet med att erbjuda ett rikt socialt innehåll inom äldreomsorgen. Artister från Kultur i vården har besökt vård- och omsorgsboenden och även varit med och firat traditionella högtider. Kulturprogram har genomförts på Aktivitetshuset Tuben, Farsta Gård och genom utflykter.

Nämndmål:

Farstas invånare har goda möjligheter till motion och fysiska aktiviteter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Farstas invånare har möjlighet att delta i hälso- och idrottsaktiviteter.

Årets indikatorer ska ligga till grund för nästa års målberäkning. Årsmål sätts efter årets resultat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Antal föreningar som samverkar med förvaltningen inom satsningen idrott och hälsa	8		6		2013
 Antal hälso- och idrottsaktiviteter som erbjuds inom förvaltningens verksamheter under året inom satsningen idrott och hälsa.	30	28	10		2013
Kommentar Inom ramen för Vision 2030 sattes målet att stadsdelsförvaltningen, idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen gemensamt skulle genomföra 100 idrottsaktiviteter fram till 2030 i syfte att idrottsprofilera Farsta stadsdelsområde. Med stöd av utvecklingsmedel från stadsledningskontoret har förvaltningarna kunnat öka antalet aktiviteter från planerade 10 till 30 aktiviteter under 2013.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Farsta stadsdelsnämnd, idrottsnämnden och utbildningsnämnden arbetar gemensamt för att skapa utvecklande miljöer för idrott och hälsa. Fokus är utvecklingen av Gubbängsfältet, Farsta IP, Hästhagens bollplan och Kvickenstorps fotbollsplan.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare har tillgång till olika kulturaktiviteter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kulturaktiviteter till olika målgrupper har erbjudits.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Antal barn inom förskolan födda -07 som har varit delaktiga i att skapa ett konstverk	100 %		100 %		2013
 Andel förskoleavdelningar där barnen upplevt två professionella kulturupplevelser under året.	100 %	100 %	100 %		2013
 Antal förebyggande aktiviteter som genomförts för seniorer	250		200		2013
 Antal parkleksskulturstudier	30		24		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Hållbarhet - konstprojekt inom förskolan i samverkan med Konsthall C	2013-01-01	2013-12-31	
 Genomföra parkleksskulturstudier april till september	2013-01-01	2013-12-31	
 Två utställningar som speglar Farstas historia eller aktuella händelser genomförs vid Aktivitetshuset Tuben.	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

 Uppfylls helt

Kommentar

Farsta lokala brottsförebyggande råd, Brå

Farsta lokala Brå har genomfört fyra möten. Under våren färdigställdes aktivitetsplanen Minskad brottslighet och ökad trygghet i Farsta – Åtgärdsplan 2013-2014. Planen har fyra fokusområden:

- Trygga centrum
- Barn och ungdomar
- Trygg boendemiljö
- Trygg krogmiljö

Under året har två arbetsgrupper bildats för området Trygga centrum, en med fokus på sär-

skilda centrubesiktningar och en med fokus på missbrukarna. Grupperna har arbetat med kartläggning, gemensam probleminventering och åtgärder. En beredningsgrupp med representanter från förvaltningen och närpolisen har bildats för att ha översikt och fungera som länk mellan Farsta lokala Brå och arbetsgrupperna.

I september genomförde Farsta lokala Brå en informationsdag för medborgare på Farsta torg där även flera utomstående aktörer medverkade.

Park och stadsmiljö

Kraven har skärpts i det nya parkskötselavtalet från 2012 vilket har resulterat i en förbättrad städning och parkskötsel. I början av året fick entreprenören tillgång till stadens parkdatasystem. Detta ledde till att entreprenörens möjlighet att planera verksamheten ökade väsentligt. Senare under året förlorade entreprenören möjligheten att komma åt parkdatasystemet i samband med att stadsbyggnadskontoret uppdaterade stadens kartsystem. Det är angeläget att problemet får en lösning inom en mycket snar framtid.

Slyröjning har utförts för att öka tryggheten i stadsdelsområdet. Trygghetsmöten och synpunkter från boende utgör underlag för var röjningsinsatser ska göras. En ny metod med att flisa slyet på plats har provats. Arbetet med slyröjningen har gått mycket snabbare än tidigare år.

Projektering för upprustningen av det som tidigare var parkleken Regnbågen i Farsta strand har ännu inte påbörjats eftersom det inte funnits någon projektledare på exploateringskontoret.

Andra etappen av upprustningen av parkleken Farstaängen i Farsta har genomförts. Sista etappen av upprustningen kommer att genomföras 2014.

Intresset för att ingå överenskommelser om brukaravtal med förvaltningen har ökat. Några brukaravtal har också upphört under året på grund av att ansvarig person har flyttat från området. Totalt finns 21 brukaravtal. Ett av de nya avtalen avser en stadsodling i anslutning till parkleken Fagerlid i Hökarängen.

Säkerhetsarbete

Förvaltningen har under året fortsatt med stadens Risk- och sårbarhetsanalys, RSA. Analysen bedömer förmågan att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid extraordinära händelser och få så god beredskap som möjligt för det oväntade.

Förvaltningen har i mitten av april genomfört en större krisövning för krisledningen och resursgruppen där totalt cirka 20 personer deltog. Övningens syfte var lärande under så verklighetstroga omständigheter som möjligt. I övningen ingick därför bland annat att en mottagningsplats upprättades i Farsta centrum, liksom telefonlinjer.

Trygghetsarbete

Ett trygghetsmöte för medborgare genomfördes i Farsta centrum i november. Mötet arrangerades i samarbete med Familjebostäder. Ytterligare medverkande var bland andra närpolisen och belysningsansvarig på trafikkontoret. Ett resultat av insatsen var förbättrad belysning på flera håll i Farsta centrum.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	64 %		60 %	72 %	2013
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	50 %	57 %	62 %	62 %	2013
Kommentar Antalet nöjda medborgare har minskat från förgående år enligt Swecos brukarundersökning. Förvaltningen är förvånad över resultatet eftersom våra egna kontroller visar att skötseln av parkerna har förbättrats. En möjlig orsak kan vara att dålig vinterväghållning på stadsdelsområdets gator lett till ett allmänt missnöje med skötseln av utemiljön.					
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %	100 %	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra minst en krisledningsövning på ledningsgruppsnivå.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Farsta upplevs som ett tryggt område att bo och verka i.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och andelen trygga invånare ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Trygghetsmöten ska hållas i stadsdelsområdet med inriktning på den fysiska miljön.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare och besökare har tillgång till rena parker och grönområden för rörelse, skönhetsupplevelser och lek

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Nöjdheten med skötseln av parker och grönområden ökar i medborgarundersökningen från 57 till 62.

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

● Uppfylls helt

Kommentar

Platsgarantin och antalet barn per grupp inom förskola har uppnåtts under året, men andelen nöjda föräldrar ligger något under målet. Förskolorna har 2013 haft särskilt fokus på områdena språk, matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan och har sett över sitt material och sina pedagogiska metoder. Det samlade resultatet av förskoleundersökningen visar på likvärdigt eller bättre resultat jämfört med 2012 på samtliga frågeområden. Under året har storsatsning gjorts inom förskoleverksamheten och samtliga permanenta förskolor har fått moderna internetlösningar.

Förskolestöd har haft en ökad efterfrågan på insatser. Enheten har sett över sina arbetsmetoder och riktlinjer för fördelning av medel till förskolor med barn i behov av särskilt stöd.

Fritidsverksamheterna har fortsatt att utveckla arbetet med lekar, idrott och rörelse i samarbete med lokala idrottsföreningar och med delaktiga ungdomar. Sportcamp var en fortsatt succé och har fördubblat sin verksamhet. 400 barn deltog och över fyrtio ungdomar som är aktiva i idrottsföreningarna fick sommararbete under sportcampen. Fritidens nya modell för sommarverksamhet för ungdomar med Allaktivitetshuset Tuben som utgångspunkt var framgångsrik.

Under året har det uppsökande arbetet förlagts till Hökarängen och Farsta Centrum. Det har gjorts en inventering av de personer som återkommande befinner sig vid platser där öppet missbruk sker, för att kunna prioritera insatser och förebygga att människor far illa.

Antalet hemlösa är fortfarande förhållandevis högt i stadsdelen och med anledning av detta är det vräkningsförebyggande arbetet prioriterat.

Att erbjuda ett kvalificerat stöd till barn och familjer på hemmaplan är angeläget och har hög prioritet. Med anledning av detta har en åtgärdsplan upprättats för att fortsätta det sedan tidigare påbörjade arbetet med att utveckla den sociala barn- och ungdomsvården i Farsta.

Familjestödsenheten har under flera år utvecklat och utökat sin verksamhet vad gäller utbud av insatser, kompetens och metodik. Ett utvecklingsarbete pågår även inom Familjestödsenheten för att förbättra och effektivisera uppföljningen av insatser.

Äldreomsorgen har förberett för stadens nya ersättningsmodeller inom både hemtjänst och vård- och omsorgsboende. På utförarsidan har utveckling av hemtjänsten prioriterats. Specialiserade team för kunder med demenssjukdom har bildats. Det befintliga teamet på Edö servicehus har vidareutvecklats. En stor utmaning för den kommunala hemtjänsten har varit att fullfölja 2012 års omorganisation, som ännu inte fått avsedda effekter. För äldre i vård- och omsorgsboenden har 2013 inneburit en rad kvalitetshöjande åtgärder utifrån den nationella värdegrunden, och även från stadens egen. Som exempel har måltider och sociala aktiviteter av olika slag utvecklats med goda resultat.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

 Uppfylls helt

Kommentar

Upphandling och konkurrens

Upphandling har i stort fortgått i enlighet med aktivitetsplanen, med reservation för att upphandling av konsumentvägledning har försenats och nytt avtal förväntas kunna tecknas från mars 2014. Detsamma gäller även för tvättservice inom äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning i Farsta stadsdelsområde. Inga utmaningar av verksamhet eller avsiktsförklaringar avseende personalövertagande har inkommit till stadsdelsnämnden under perioden.

Uppföljning

Uppföljningen av förvaltningens olika utförarverksamheter, både i egen regi och entreprenader, har genomförts enligt plan.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom barnomsorg	71 %	68 %	76 %	76 %	2013
Kommentar Under en del perioder under året är det många familjer som önskar en bestämd förskoleplats samtidigt som platsutbudet inte alltid överensstämmer med deras önskemål.					
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning	67 %	78 %	68 %	68 %	2013
Kommentar Valmöjligheterna för den enskilde är något som alltid är i fokus i kontakterna med brukarna. Informationen ges både skriftligt och muntligt om vilka valmöjligheter som finns inom varje insatsområde.					
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, hemtjänst	92 %	90 %	71 %	71 %	2013
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende	85 %	81 %	56 %	56 %	2013

Nämndmål:

Alla utförare av omsorg och service håller ställda kvalitetskrav.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheten inom de egna verksamheterna har hög kvalitet.

Verksamheten hos enskilt drivna verksamheter, inklusive underleverantörer, motsvarar anbudets innehåll.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter ska i tertial-rapporter och årsredovisning, redovisa en utvecklad uppföljning av kvaliteten hos sina underleverantörer.	2012-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningens medarbetare arbetar utifrån Vision 2030 - ett Stockholm i världsklass.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler medarbetare känner till Vision 2030 och arbetar för att uppfylla den.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som förstår hur deras arbete bidrar till stadens vision 2030.	69,07 %	67 %	70 %		2013
Kommentar I medarbetarenkäten fråga "Jag förstår hur mitt arbete bidrar till ett Stockholm i världsklass" svarar 67 % av medarbetarna högt (8-10), 25 % svarar mellan (5-7) och 7 % lågt (1-4). Medelvärde för förvaltningen blir därmed 8,1. Det är högre än stadens gemensamma medelvärde på 7,6.					

Nämndmål:

De som beviljas stöd och service får information om valmöjligheterna inom respektive verksamhetsområde.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Valmöjligheterna är kända.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel kunder som tycker att de fått bra information om hur de gör för att välja ett hemtjänstföretag efter att ha träffat en biståndshandläggare.	85,94 %	87,12 %	80 %		2013

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

 Uppfylls helt

Kommentar

Förskola

Farsta stadsdelsförvaltning har uppfyllt platsgarantin. Det har periodvis, och framför allt under våren, förekommit överinskrivningar inom samtliga förskoleområden till följd av stor efterfrågan. Förtätning med nya flerfamiljshus i gamla områden och byggnation av helt nya bostadsområden har bidragit till att fler barnfamiljer har flyttat till stadsdelsområdet.

IT och media

Under året har en satsning gjorts på att ge samtliga permanenta förskolor moderna internetlösningar. 40 förskolor har fått fiberuppkoppling, fyra länkad uppkoppling, en 4G och 28 WLAN (trådlös). Fem paviljongförskolor har fortfarande ADSL-uppkoppling. Parallellt med denna satsning har avdelningen prioriterat att höja den pedagogiska personalens IT- och media-kompetens. För att stödja arbetet med att införa användningen av IT-verktyg har lärplattor köpts in till majoriteten av de förskoleavdelningar som har önskat det.

En övergripande IKT-grupp (informations- och kommunikationsteknik) har bildats för att underlätta erfarenhetsutbyte om pedagogiska IT-relaterade metoder, lämpliga programvaror och barns användande av IT-pedagogik i sitt utforskande. Gruppen har tagit fram en gemensam IT-strategi för förskoleverksamheten.

Projekt Förskoleportalen är en e-tjänst för att förbättra information och kommunikation mellan förskolan och föräldrar. Under året har samtliga förskoleområden deltagit i projektet med en förskola var för att bidra till att utveckla portalens teknik. Endast två enheter kommer att fortsätta använda förskoleportalen 2014. Övriga förskolor använder andra tekniska lösningar.

Språk, kommunikation, matematik, naturkunskap och teknik

All pedagogisk personal har fått information om hur stadens kvalitetsindikator kan bidra till analys av verksamheten. Majoriteten av enheterna har på planeringsdagar med indikatorns hjälp skärskådat sitt pedagogiska arbete i förhållande till de mål i läroplanen som rör barnens språk, kommunikation, matematik och teknik. Analysarbetet har resulterat i handlingsplaner för förbättringsområden. Flera enheter har under året arbetat med att utbilda personalen i pedagogisk dokumentation, vilket underlättar den interna utvärderingen.

Intern uppföljning visar att många barn trots stora insatser har ett stort behov av att utveckla

sitt språk. Barnen på förskolan möts av positiva attityder till sitt språk och sin kultur. Olika modersmål, religioner, namn, seder och bruk ses som en tillgång. Föräldrars kunskap och erfarenhet och det sociala och kulturella sammanhanget som barnet vuxit upp i tas tillvara. Farsta har ett språkprogram som har införts i olika grad på enheterna. Förskolorna gör en årlig kartläggning av barnens språkliga bakgrund och vilka språk de möter i hemmet. Förskollära-
nas och barnskötarnas språkkompetens kartläggs och används som ett urvalskriterium vid nyrekrytering. Under året har ett övergripande språknätverk startats för erfarenhetsutbyte och för dialog om hur barns språkutveckling kan förbättras. Förskolestöds enhetschef leder språknätverket som har i uppdrag att samordna kunskapsutveckling med betoning på flerspråkighet och att införa evidensbaserade arbetssätt. Enskilda förskolor har fått fortbildning på temat språkutveckling och språkstörningar i samband med utredningar kring barn i behov av särskilt stöd.

Förskolenheterna har på olika sätt haft särskilt fokus på området matematik, naturvetenskap och teknik och har sett över sitt material och sina pedagogiska metoder. Barnen erbjuds möjligheter att på olika sätt utforska teknik och naturvetenskapliga fenomen.

Likabehandling

En arbetsgrupp med representanter från alla förskoleområden har tagit fram en mall för en likabehandlingsplan som sedan har införts i verksamheterna. Förskolor utvärderar likabehandlingsplanen en gång per år och skriver utifrån det en handlingsplan.

Brukarundersökning

Det samlade resultatet av förskoleundersökningen visar på likvärdigt eller bättre resultat jämfört med 2012 på samtliga frågeområden. De förbättrade resultaten kan bero på förskolornas arbete med att tydligare beskriva för vårdnadshavarna hur det pedagogiska arbetet är kopplat till frågorna i enkätundersökningen.

Inom området utveckling och lärande är föräldrarna betydligt nöjdare med förskolornas arbete med språkutveckling och barnens förståelse för matematik än 2012. Ett tydligt förbättringsområde utkristalliseras dock, och det gäller föräldrarnas nöjdhet med förskolornas arbete med hur barnens utveckling och lärande följs upp.

Majoriteten av föräldrarna är mycket nöjda med hur förskolorna arbetar med normer och värden. 88 procent anser att barnen är trygga på förskolan och fler föräldrar är nöjda med pojkars och flickors lika möjligheter att utvecklas och arbetet med att utveckla barnens sociala förmågor. Föräldrarnas omdöme om barnens möjligheter till inflytande är i princip oförändrat trots att förskolorna generellt under året har sett över barnens förutsättningar att komma till tals.

Samverkan med hemmet har varit ett utvecklingsområde under flera år och förskoleundersökningen visar att arbetet har gett resultat. Ett kvarstående utvecklingsområde är information till föräldrarna om mål för och resultat av arbetet med barns utveckling.

En ny enkätfråga 2013 är föräldrarnas nöjdhet med barnens kulturupplevelser. Endast 58 procent är nöjda. Avdelningens bedömning är att resultatet beror på brist på information om Fars-
tas omfattande kulturevenemang och aktiviteter som riktar sig till förskolebarn och hur förskolorna inkluderar skapande aktiviteter i det dagliga arbetet.

Andel förskollärare

Andelen förskollärare är i snitt 34 procent enligt Sweco, som gör beräkningar på all personal. Andelen är 41 procent om man endast räknar tillsvidareanställd personal. Förskolecheferna har målmedvetet fokuserat på att rekrytera förskollärare och har prövat olika modeller för att nå ut. Enhetscheferna är ofta nöjda med resultatet av rekryteringskampanjer, men samtidigt är det många medarbetare som väljer att byta arbetsplats. Förvaltningen har haft avtal med olika rekryteringsbyråer för att förstärka spridningen av information om utlysta pedagogiska tjänster.

Kompetensutveckling

Insatser har gjorts för att förskolechefer och medarbetare ska fördjupa sina kunskaper på olika sätt. Flera medarbetare har sökt utbildningar, men har inte kommit in på grund av platsbrist eller för att de saknar behörighet.

Vägledande samspel har genomförts för 24 barnskötare som arbetar på småbarnsavdelningar. Utbildningen ger verktyg för dialog med föräldrar om barns behov och hur man tydliggör förskolans uppdrag. Sex barnskötare har studerat till förskollärare på deltid parallellt med arbetet. Två har tagit examen. Två utbildade medarbetare har gått barnskötarutbildning.

En medarbetare läser magisterprogrammet på Stockholms universitet. Två medarbetare har gått chefsutbildningen Kompassen. Sex har läst mentorkunskap på Stockholms universitet. Nyanställda, nyexaminerade förskollärare har rätt att få en mentor och avdelningens mål är att alla förskoleområden ska ha minst en mentor.

Förskollärare och barnskötare som arbetar inom förskolan har under året genomfört självstudier i PIM, Praktisk IT- och Mediekompetens. Syftet är att höja personalens IT- och mediekompetens och därmed stödja och utveckla det pedagogiska arbetet och kommunikationen kring det pedagogiska arbetet internt och med föräldrar.

Rekrytering

Avdelningen för förskola och fritid har sett över de interna rutinerna vid nyanställning, som ett led i arbetet att professionalisera rekryteringsprocessen och marknadsföringen av verksamheten. Ett övergripande mentorsnätverk har bildats. Nätverket har tagit fram ett introduktionsprogram för nyanställda. Mentorens huvuduppdrag är att ge individuell handledning till nyexaminerade förskollärare.

Verksamhetsförlagd utbildning

Förskolorna har under året tagit emot 24 studenter på verksamhetsförlagd utbildning från Stockholms universitet och Södertörns högskola.

Stöd till finstalande

Förvaltningen erbjuder en mötesplats för finstalande familjer varannan helg. Personal från förskolan eller fritiden finns tillgänglig i en parklekslokal.

Förskolestöd

Stabsfunktionen förskolestöd har under 2013 omfattat resurssamordnare, resurspedagog och psykolog. Funktionen resurspedagog har förstärkts med en person. Riktlinjer för fördelning av medel till förskolor med barn i behov av särskilt stöd (BIBASS) har setts över. Regelbundna

barnkonferenser har införts. Förskolestöd träffar BIBASS-ansvariga för att tillsammans utvärdera tidigare beslut om insatser, om behoven har förändrats och diskutera alternativ.

För att stärka resurserna och kunskapen kring arbetet med barn i behov av särskilt stöd har enheten tagit initiativ till att bygga upp samverkansformer med landstingets Autismcenter, Habiliteringscenter Söderstaden och ADHD-center. Nytt är även medverkan i BUS-gruppens möten. I BUS – Barns utveckling i samarbete – finns representanter för habilitering, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), skolor och socialtjänsten.

Olika typer av fortbildningsinsatser har genomfört. Ett exempel är projektet Miljöpsykologiskt förhållningssätt i förskolan, som har genomförts på en avdelning i Hökarängens förskoleområde. Det handlar om en arbetsmetodik som särskilt gynnar barn i behov av särskilt stöd.

Resurspedagogerna har haft 77 handledningsärenden, en ökning med 25 procent jämfört med 2012. Flertalet förskolor i samtliga förskoleområden har efterfrågat tjänsten. Förskolestöds samtliga funktioner har fått mycket goda omdömen av de förskolepersonal som har beställt hjälp.

Enheten har en fortsatt ökad efterfrågan på stödinsatser. Antalet barn i behov av särskilt stöd har ökat överlag, vilket föranlett fler beslut om resursinsatser för enskilda barn och metodstöd till arbetsgrupper. En delförklaring är att förutsättningarna att göra neuropsykiatriska utredningar på barn har ökat.

Vårdnadsbidrag

Under året har 90 ansökningar om vårdnadsbidrag lämnats in, en minskning med 15 procent jämfört med 2012. Fyra ansökningar har avslagits eftersom de inte har uppfyllt villkoren. 16 procent har fått vårdnadsbidrag på halvtid.

Fritidsverksamhet

Aktiviteter

Fritidsverksamheterna har fortsatt att utveckla arbetet med lekar, idrott och rörelse i i samarbetet med lokala idrottsföreningar och engagerade ungdomar. Starrmyrans parklek i Hökarängen har utvecklat sin lördagsverksamhet med skapande verksamhet och stall- och djurverksamhet. Morris fritidsgårds öppna verksamhet för funktionsnedsatta ungdomar har ökat sitt besöksantal på kvällarna. De har i samarbete med andra stadsdelsförvaltningar arrangerat disco och verksamhet på loven.

Under sommaren ordnade fritidsverksamheten badbussar till runt 50-60 barn per dag. Den öppna parkleken har varit välbesökt och barnen har erbjudits lek, rörelse och skapande verksamhet. Parklekarna har under sommarperioden även haft familjekvällar som lockat mellan 300 och 600 personer. Fritiden har arrangerat Farstafestival med ett brett utbud av kulturprogram och aktiviteter från morgon till kväll.

Fritiden har provat en ny modell för sommarverksamhet för ungdomar som har utgått från Aktivitetshuset Tuben. Det visade sig vara ett lyckat koncept med fler besök jämfört med tidigare modell. Tuben är en naturlig samlingspunkt för ungdomar i centrum, inte väderberoende och med ett bredare utbud av aktiviteter.

Sportscamp är en fortsatt succé som har fördubblat sin verksamhet jämfört med tidigare år 400 barn deltog, fördelat på två veckor. Tolv lokala idrottsföreningar deltog och barnen fick möjlighet att pröva tio olika idrotter. Över fyrtio ungdomar som är aktiva i idrottsföreningarna

fick sommararbete under Sportscampen.

Delaktighet i verksamhetsplanering

Alla aktiviteter som genomförs inom fritidsverksamheten bygger på idéer och engagemang från besökarna och de är med i hela processen. Under 2013 har flera metoder utvecklats för att ytterligare stärka ungdomarnas inflytande – gårdsråd, förslagslåda och debattkvällar med olika teman.

Kompetensutveckling

All fritidspersonal har påbörjat kursen Vägledande samspel som har anpassats till målgruppens behov. Vägledande samspel handlar om socialt samspel och hur man bemöter ungdomar som signalerar att de behöver stöd. Öppna förskolans personal har fått handledning om hur man ser behov och ger stöd till vårdnadshavare.

Brukarundersökningar

Besökarna på öppna förskolan, parklekarna och fritidsgårdarna är överlag mycket nöjda med verksamheternas utbud, personal och möjligheter till inflytande. Andelen besökande ungdomar i årskurs 6 och 7 har fördubblats jämfört med 2012. Nästan alla ungdomar som besöker fritidsgårdarna känner sig trygga och drygt hälften av stamgästerna på en gård har även besökt andra gårdar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2013
 Andel förskollärare av antal anställda	34 %	37 %	42 %	42 %	2013
Kommentar Förskoleenheterna rekryterar kontinuerligt nya förskollärare och bedömer att de har varit framgångsrika i det arbetet, men tyvärr fortsätter trenden att minst lika många väljer att byta arbetsplats.					
 Andel nöjda föräldrar	82 %		85 %	85 %	2013
Kommentar Ett förbättringsområde, endast ett förskoleområde når upp till KF:s mål.					
 Antal barn per grupp	16 barn/avd.	16,1 barn/avd.	16	16	2013
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,95 st	4,85 st	4,9 st	4,9	2013
Kommentar En mycket liten avvikelse. Nyckeltalet varierar över året beroende på hur många barn som skrivs in under en begränsad period för att klara garantin.					
 Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,26	2,39	3	3,6	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2011-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram aktiviteter för att säkerställa en välfungerande övergång från förskola till förskoleklass.	2013-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram aktiviteter för att säkerställa att andelen förskolelärare ökar.	2013-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram aktiviteter för att öka föräldrarnas kunskaper om vad förskolan gör för att stödja barnens utveckling	2013-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med att dokumentera och följa upp förskolebarnens utveckling.	2013-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik och språkutveckling	2013-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan.	2013-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med språkutveckling i förskolan.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Barn har möjlighet till lek, lärande och utveckling.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler föräldrar är nöjda med att deras barns nyfikenhet och lust att lära uppmuntras på förskolan.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
● Andel förskolor som dokumenterar barnens språkdomäner (språkplanen).	100 %		100 %		2013
● Andel pedagoger som är klara med PIM-utbildningen.	90 %	33,05 %	85 %		2013
● Andel pedagoger som är nöjda med förskolestöds insatser	88,04 %	83,33 %	85 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Grund- och fortsättningskurs "Danspilot" genomförs.	2013-01-01	2013-12-31	
✓ Grund- och fortsättningskurs i "Tecken som stöd" genomförs.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Förskolestöd har riktat olika kompetensinsatser till personal som arbetar med barn i behov av särskilt stöd som har språkstörningar.			
✓ Grund- och fortsättningskurs "Rim- och ramspilot" genomförs.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar tar eget ansvar, visar hänsyn och har respekt för andra individer.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Demokratiska värderingar genomsyrar förskolornas och fritidens verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
● Andel enheter vars lika-behandlingsplaner är reviderade och godkända	100 %	100 %	100 %		2013

Nämndmål:

Barn och ungdomar är delaktiga i verksamhetens utformning.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler barn och ungdomar tycker att de kan vara med och påverka.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	89,35 %		75 %		2013
 Andel besökare som tycker att de kan vara med och planera fritidsgårdens aktiviteter.	77,14 %		75 %		2013
 Andel femåringar som är nöjda med möjligheten till inflytandet på förskolan	80,02 %	80,01 %	80 %		2013

Nämndmål:

Vårdnadshavarna är nöjda med hur förskolan samverkar med hemmet.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler föräldrar känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	80 %		80 %		2013

Nämndmål:

Barn och ungdomar erbjuds en varierad och attraktiv fritidsverksamhet.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen och ungdomarna är nöjda med de aktiviteter som erbjuds.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
● Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet och aktiviteter.	80 %	82,41 %	75 %		2013

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg

● Uppfylls helt

Kommentar

Stockholm- en stad för alla

Nämndens råd för funktionshinderfrågor har tillsammans med förvaltningen utarbetat aktiviteter utifrån stadens tillgänglighetsprogram Stockholm – en stad för alla. En aktivitet är inventeringar av de publika lokaler förvaltningen använder för olika aktiviteter och evenemang.

Aktivitetshuset Tuben, Edö vård- och omsorgsboende och Café 49:an i Fagersjö har inventerats. Alla inventeringar har utmynnat i förslag till förbättringar som förvaltningen arbetat vidare med. Rådet har också träffat representanter från fastighetsägaren Atrium Ljungberg för att diskutera hur tillgängligheten kan förbättras i Farsta Centrum.

Utveckla arbetet med det integrerade ledningssystemet,

Arbetet med att utveckla det integrerade ledningssystemet har fortsatt under året. Bland annat genom att fler arbetsplatser har börjat använda arbetssättet verksamhet och hälsa som bygger på stadens styrkedja. Utvecklingen av systemet kommer fortsätta vara ett prioriterat område.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) ska tas fram i projektform. En förstudie är gjord där ramarna för projektet läggs fast. Projektet ska beskriva ledningssystemets grundläggande uppbyggnad med processer, aktiviteter och rutiner.

Ny organisation för medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, och medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) organiseras från den 1 april 2013 i fyra regioner i staden. Farsta stadsdelsnämnd ingår i region Sydost tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck, med Enskede-Årsta-Vantör som arbetsgivaransvarig. Varje region anställde MAS och MAR utifrån behov. Farsta köper MAS-tjänster om 80 procent av en heltid och MAR-tjänster om 30 procent av en heltid.

Preventionsarbete

Förvaltningens förebyggande Preventionsarbete sker i nära samverkan med preventionssamordnarna vid de andra stadsdelsförvaltningarna i söderort, Farsta Brottsförebyggandet rådet lokala Brå, närpolis och skolor. Informationskvällar med preventionsinriktning genomförs regelbundet för föräldrar med barn i olika åldersgrupper.

Under året har fyra handledare utbildat sig till gruppleddare i ABC – Alla barn i centrum – som är en utbildning för föräldrar med barn i åldrarna sex till tolv år. Sex ABC-cirklar med ett tiotal deltagande föräldrar har genomförts. En utvärdering visar att föräldrarna anser att de har blivit mer medvetna om sitt beteende i olika situationer. Vidare att deltagarna fått konkreta tips om att ställa rimliga krav, hantera bråk och konflikter med barnet och att få vardagsrutiner att fungera smidigare.

Preventionssamordnarna i de södra stadsdelsförvaltningarna har i samarbete med polisen i Söderort arrangerat en heldagsutbildning om det cannabisförebyggande arbetet i området och vad ungdomar och föräldrar vill att vuxenvärlden gemensamt ska göra för att förebygga missbruk av cannabis. Målgruppen var yrkesverksamma inom fält- och fritidsverksamhet, socialtjänst, förskola, skola, polisen, arbetsmarknadsförvaltningen som i sitt arbete möter barn, unga och unga vuxna. Totalt deltog 470 personer.

Stockholms stad har tagit fram en folder i syfte att öka föräldrars medvetenhet om cannabis. Foldern har skickats ut till 40 000 vårdnadshavare med ungdomar som går i årskurs 7-9. Ett lokalt informationsblad med kontaktuppgifter och information om vad olika myndigheter i Farsta arbetar med för preventiva insatser bifogades. Farstas föräldraguide har 2013 reviderats. Guiden berättar vart man som förälder i Farsta med barn i åldern 0-18 år kan vända sig om man vill ha stöd och hjälp i närområdet.

Tillsyn

Samtliga 49 butiker och kiosker i Farsta som säljer folköl och tobak har fått minst ett tillsynsbesök. Fyra försäljningsställen har fått återbesök för kontroll om brister har åtgärdats. Polisen har deltagit vid tio besök och vid fyra tillfällen har de beslagtagit felmärkta tobaksvaror eller folköl för att det saknas försäljningstillstånd. Polisen har deltagit vid tio besök.

Samverkan

Fritidsverksamheten och socialtjänstens familjestöd har kommit överens om att fördjupa det preventiva arbetet. Målet är att med hjälp av gemensamma förebyggande insatser och hemmaplanslösningar minska antalet ungdomsplaceringar, antalet ungdomar som missbrukar och/eller är kriminellt belastade eller har annat socialt nedbrytande beteende.

Individ- och familjeomsorg

Vuxna

Under året har socialtjänstens uppsökande arbete förlagts till Hökarängen och Farsta Centrum. För att motverka det öppna missbruket i parker och på torg under sommaren har förvaltningen i samarbete med föreningen Bästa Svängen haft en friggebod vid Centrumkyrkan i Farsta Centrum. Där har förvaltningens uppsökare kunnat ha stödjande och motiverande kontakter med missbrukare som är aktiva i området och förmedla kontakter med utredande socialsekreterare när någon bedömts vara i särskilt behov av vård. Ett tiotal personer har kunnat komma till vård. Det har gjorts en inventering av de personer som återkommande befinner sig vid platser där öppet missbruk sker, för att kunna prioritera insatser och förebygga att människor far illa. Inom ramen för Farstas lokala brottsförebyggande råd har också samverkan med polis och vaktbolag förstärkts, med fler möten och bättre samordning.

Hemlöshet

Antalet hemlösa är fortfarande förhållandevis högt i stadsdelsområdet och därför är det vräk-

ningsförebyggande arbetet prioriterat. Nytt för året är, i de fall där det förekommit upprepade hyresskulder, att arbetsplaner upprättats där det framgår att den enskilde under sex månader ska redovisa sina hyresbetalningar för socialsekreteraren. Dessutom görs en social utredning för att komma tillrätta med de bakomliggande orsakerna till att hushållet har svårt att uppfylla kraven i hyresavtalet. Barnfamiljer prioriteras genom snabb personlig kontakt.

Boendekedjan FarstaSteget och den öppna dagverksamheten Porten är viktiga delar av Farstas missbruksvård och bygger på ett bra samarbete i ett starkt lokalt nätverk. Sedan årsskiftet har en mängd rutinförändringar genomförts vid FarstaSteget för att uppnå förbättrad drogfrihet och därmed ökad kvalitet på stödinsatserna. Ett aktivt samarbete mellan utredande socialsekreterare och boendestödjare på FarstaSteget medför att snabbare insatser kan ges vid återfall, som till exempel avgiftning eller återfallsprevention. För att garantera en god boendemiljö görs nu också snabbare utskrivningar vid återkommande återfall i drogmissbruk.

Våld i nära relationer

På mottagningen för försörjningsstöd och vuxna, där kvinnofridsärenden initieras och utreds, har två socialsekreterare under året utbildats i metoden MI (Motiverande intervju) för att arbeta med våld i nära relationer. Metoden har stöd av forskning och är särskilt lämpad för att motivera och stödja kvinnor i att förändra sin livssituation och ta emot insatser.

Familjestödsenheten, den sociala barn- och ungdomsvårdens öppenvårdsverksamhet, har under året utifrån metoden Trygghetscirkeln genomfört gruppverksamhet, dels för pappor som brukat våld och/eller skrämt sina barn, dels för utsatta mammor.

Social barn- och ungdomsvård

Barn och ungdom - utredning

Placeringar av barn och ungdomar i HVB-hem (hem för vård eller boende), familjehem eller jourhem är ett nödvändigt inslag i socialtjänstens arbete. Att flytta från sina biologiska föräldrar och en invand miljö är dock alltid traumatiskt. Forskning och studier om placerade barn och ungdomar visar att insatserna sällan ger önskat resultat. Att erbjuda ett kvalificerat stöd till barn och familjer på hemmaplan är därför angeläget och har hög prioritet. Därför har en åtgärdsplan upprättats för att fortsätta det sedan tidigare påbörjade arbetet att utveckla den sociala barn- och ungdomsvården. Planen beskriver hur vi på kort och lång sikt kan möta de behov som finns hos barn och ungdomar och vilka stöd- och behandlingsinsatser som krävs på hemmaplan för att undvika externa placeringar. I linje med åtgärdsplanen har familjestödsenheten förstärkts med två familjebehandlare som arbetar med både akuta och långsiktiga behandlingsinsatser.

Ett mycket nära och väl fungerande samarbete mellan utredningsenheten och öppenvården är en viktig framgångsfaktor. Varje enskilt ärende diskuteras och planeras i samråd mellan utredande socialsekreterare och familjestödsenhetens personal för att hitta rätt och effektivt stöd i närmiljön, som alternativ till externa placeringar eller till att förkorta pågående placeringar.

En metodutvecklare har anställts på halvtid för att utveckla arbetet med evidensbaserad praktik inom den sociala barn- och ungdomsvården. Medel har beviljats från socialnämnden för att socialsekreterarna i ungdomsutredargruppen tillsammans med socialförvaltningen och psykologiska institutionen vid Stockholms universitet ska utvärdera insatsen särskilt kvalificerad kontaktperson.

För att minska den omfattande personalomsättningen och hantera en hög arbetsbelastning på utredningsenheten har en handlingsplan för arbetsmiljö och kompetensutveckling upprättats i samverkan med skyddsombud och fackliga representanter.

Stöd till barn, ungdomar och familjer i förvaltningens öppenvård

Familjestödsenheten har under flera år utvecklat och utökat sin verksamhet vad gäller utbud av insatser, kompetens och metodik. Verksamheten omfattar dels allmänt inriktade förebyggande insatser, som ungdomsmottagning, gruppverksamheter och fältassistenter, dels biståndsbedömda insatser för enskilda barn, ungdomar och familjer i form av familjebehandling, kvalificerat individuellt stöd och olika former av socialt förändringsarbete. En stor del av insatserna går ut på att erbjuda vård och stöd på hemmaplan och i barnens och familjernas närmiljö, för att minska behovet av institutions- och familjevård.

Enheten bedriver också ett fortlöpande utvecklingsarbete i olika projekt. Mer information ges under rubriken Särskilda projekt.

Under året har familjebehandlare/familjepedagog fått 113 nya uppdrag från barn- och ungdomsenheten. Utöver detta har de även haft 89 långvariga behandlingar.

Nätverksarbete är en viktig metod och enheten har haft i uppdrag att genomföra 19 nätverksmöten. Av dessa har åtta genomförts och flera nätverksarbeten pågår. Familjebehandlarna har även fått 19 uppdrag av familjerättsekreterare om att hålla samarbetsamtal, varav 12 är avslutade.

Ett utvecklingsarbete pågår också för att förbättra och effektivisera uppföljningen av insatser. Bland annat har ett nytt evidensbaserat skattningsverktyg införts för att bättre kunna följa upp brukarnas upplevelser av kontakten med de olika verksamheterna vid Familjestödsenheten.

Samverkan med skolan

Representanter för skolor, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet har regelbundna möten för informations- och erfarenhetsutbyte och för planering av samverkan. Förvaltningen har beviljats medel från socialnämnden för att i samverkan med tre av Farstas högstadieskolor starta ett projekt med målet att minska skolfrånvaron och öka andelen gymnasiebehöriga elever. Två personer har anställts vid familjestödsenheten för att under två år arbeta i berörda familjer och hitta modeller för att hjälpa hemmasittare att återgå till skolan.

Placerade barns skolsituation

Stadens arbete med att kartlägga och förbättra de placerade barnens skolsituation har påbörjats. Arbetet sker i samverkan mellan utbildningsförvaltningen och utvalda stadsdelsförvaltningar. Farsta är var med i pilotomgången.

Funktionsnedsättning inklusive socialpsykiatri

Funktionsnedsatta med LSS-insatser

I syfte att höja kvaliteten fortsätter biståndsenheten arbetet med att utveckla ärendedragningarna så att alla känner sig delaktiga och deltar aktivt. Enheten har också anställt en biträdande enhetschef.

Enheten för personligt stöd har fortsatt att öka medarbetarnas delaktighet i utvecklingen av kvaliteten i verksamheten genom att ha teman på arbetsplatsträffar, APT, och ett tydligt fokus

på rutinutveckling på andra personalmöten. På APT delas medarbetarna upp i mindre grupper där de får arbeta utifrån ett av arbetsledningen givet tema. Varje grupps resultat delas sedan med övriga deltagare. Exempel på teman är skyddsombudens roll och valda delar av verksamhetsplanen. På personalmöten i varje enskild arbetsgrupp har enhetschef och medarbetare börjat gå igenom de dagliga rutinerna för att undersöka om det finns möjlighet att förändra och förbättra rutinerna så att kvaliteten i verksamheten ökar. Detta arbete tydliggör kopplingen mellan det medarbetarna gör i sitt dagliga arbete och intentionen med LSS.

Socialpsykiatri

Sysselsättningsverksamheterna har under perioden arbetat fram en åtgärdsplan för att effektivisera verksamheten och öka frisknärvaron. Bland annat har man gjort en schemaöversyn för att minska gångtider inom boendestödsenheten. För att motverka isolering och öka kontinuitet och gemenskap samt ge möjlighet till att få lagad mat varje dag har EMMA-verksamheten efter brukares önskemål varit öppen hela sommaren. Man har också startat en teater samt en ton- och rytmikgrupp som är öppen för alla brukare inom målgruppen och som inte kräver något biståndsbeslut.

En stadsövergripande undersökning inom området socialpsykiatri genomfördes under hösten 2013 av stadsledningskontoret. Den riktade sig till samtliga personer som får socialpsykiatriska insatser i form av stödboende, boendestöd, boende med särskild service och familjehem. Förvaltningens helhetsbedömning av resultaten visar på några förbättringsområden. Jämför man med tidigare mätningar är tendensen att brukarna överlag är mindre nöjda med boendeinsatserna. Det är främst inom områdena självbestämmande och delaktighet i insatsernas utformning som förbättringsarbete behöver genomföras.

Neuropsykiatri

Alla medarbetare på neuropsykiatriska teamet har en Iphone. Den är det främsta hjälpmedlet i vardagen – den hjälper till att visualisera förändringar i hemmet, att dokumentera hur man tar sig till olika platser, som ett minnes-stöd och så vidare. Bildstöd är ett bra hjälpmedel för klienter som har en nedsatt kognitiv förmåga. Det kan fungera som hjälp att visualisera förändringar i hemmet, att fotografera hur man tar sig till olika platser och som ett minnes stöd med mera. Ett flertal klienter har ökat sin sociala och kognitiva förmåga. Några klienter har kommit vidare i studier och arbete med lönebidrag.

Gruppboendestäder

Sedan årsskiftet har autismboendet, Ekliden, utvecklats genom att det gemensamma utrymmet har tömts på onödigt stimuli. En vinkvägg och en grind har satts upp för att vid behov kunna dela av rummet och för att undvika konfrontationer vid oroliga situationer. Ett sinnesrum "Svarta rummet" har inretts med svarta tyger i tak och på väggar som belyses av olivfärgade lampor. Ljuset framhäver endast enstaka detaljer vilket underlättar för personer som har problem med att avgränsa sinnesintryck. Ett bollhav, en grund vattenbassäng och en ljusprojektor är andra exempel på vad som införskaffats för att öka möjligheten för brukarna till olika aktiviteter och sinnesstimuli. Ytterligare personal har anställts utifrån hyresgästernas behov och tid för fortbildning genom hemuppgifter från handledning, arbetsplatsutbildning av bland annat autismcenter har på försök lagts in i personalschemat. All personal som är aktuell att arbeta i autismboendet, har under året gått eller erbjuds gå utbildning via Studio III i att hantera utmanande beteenden utan att använda kränkande behandling eller fasthållning.

Farsta gruppbostäder har utvecklat sitt arbetssätt med ansvarsgrupper genom att utse en ansvarsperson för varje hyresgäst. Detta har gjorts efter en utvärdering som visade att de små detaljerna och helhetsansvaret runt en hyresgäst tenderade att falla mellan stolarna.

Anhörigstödsarbetet har påbörjats genom att två personer ur varje grupp gått eller går förvaltningens anhörigstödsutbildning och därefter utbildar sin arbetsgrupp på personalmöten. Anhörigstödsarbetet ska prioriteras kommande år.

Särskilda projekt

Projektet Social insatsgrupp (SIG) startades i Farsta januari 2013. Målgruppen är ungdomar som har utvecklat en kriminell livstil kombinerat med missbruk och andra sociala problem. Två så kallade lotsar anställda vid familjestödsenheten agerar som koordinatörer. I april påbörjades arbetet i ett första ärende och fram till årsskiftet har arbete genomförts i sju ärenden. Tre ärenden har hittills avslutats. Med anledning av att SIG startade i april och den relativt begränsade grupp det hittills handlat om fått insatser, är det inte möjligt att dra några slutsatser om dess resultat. Dock är responsen från klienterna och samarbetspartnerna mycket positiv. Varje enskilt ärende är tidskrävande på grund av den komplexa problematiken och att mobiliseringen av såväl det professionella som sociala nätverket kring ungdomen är omfattande för att få ihop en fungerande social insatsgrupp. Förutom koordinering av insatserna bedriver lotsarna även stöd och behandlingsarbete i ärendena. I vissa akuta situationer kan lotsarna träffa den enskilde flera gånger i veckan för motivation, stöd och behandlingsinsatser. I de sociala insatsgrupperna som hittills startas i Farsta har följande aktörer ingått; socialtjänst, polis, högstadies- och gymnasieskolor, familje- och ungdomsbehandlare, Maria ungdom och centrala verksamheter vid socialförvaltningen såsom särskild kvalificerad kontaktperson (SKKP), ungdomsjouren och BAS och Ungdomstjänst.

Projektet FAMNEN startade under januari månad. Famnen är ett samarbetsprojekt mellan socialtjänsten och landstinget och ska vara en så kallad första linjens barn-, ungdoms- och föräldrastöd. Kuratorer från socialtjänsten och psykologer och läkare vid Capio vårdcentral i centrala Farsta ingår i verksamheten. Famnen erbjuder stöd och behandlingssamtal samt rådgivning. Många har vänt sig till Famnen sedan starten och fått telefonrådgivning och stödssamtal på plats.

Projektet Fridsam, mot våld i nära relationer, är ett samverkansprojekt mellan de tre stadsdelarna i sydost. Medel beviljades i mars månad av socialstyrelsen för att fortsätta projektet som pågått sedan 2010. Dock beviljades bara hälften (2,4 miljoner) av vad som ursprungligen söktes. Projektarbetet fortskrider som planerat om än med vissa justeringar av projektplanen. Efterfrågan av mansmottagningens, kvinnostödjarnas och verksamheten med barnsamtals insatser har ökat under året.

Projektet Drogfritt nätverk har arbetat med att skapa en fungerande vårdkedja inom öppenvården för missbrukare. Arbetet har fokuserats på att få till stånd en effektivare samordning av planering och de olika insatserna så att klienterna kan erbjudas en sammanhållen rehabilitering. Projektet har också utvecklat vårdinsatserna genom att tillsammans med föreningen Bästa Svängen skapat insatser som erbjuder sunda fritidsaktiviteter.

Äldreomsorg

Äldreboendeplanering

Behovet av vård- och omsorgsboende har under årets senare del kraftigt överstigit prognosen. Vid årsskiftet bodde 564 Farstabor i vård- och omsorgsboende, att jämföra med planeringsnivån 524. Samtidigt har den genomsnittliga kostnaden per vård dygn varit något lägre än budgeterat.

Arbetsmiljöverkets nya krav kommer att innebära att flera äldreboenden i stadsdelsområdet behöver byggas om eller ersättas. Det kommunala fastighetsbolaget Micasa har genomfört en övergripande utredning av de byggnader som i dag inrymmer Postiljonens och Edö äldreboenden. Utredningen presenterade fem alternativ som förvaltningen arbetar vidare med för att ta fram ett underlag för stadsdelsnämndens ställningstagande.

Under året har antalet platser i vård- och omsorgsboende ökat i stadsdelsområdet genom att stiftelsen Stora Sköndal öppnat ett nytt boende med 54 platser. Samtidigt har en halv avdelning med 13 platser stängts på Farsta vård- och omsorgsboende.

Brukarundersökningar

Brukarundersökningar genomfördes under hösten inom hela äldreomsorgen. Enheterna har analyserat resultaten och tagit fram förbättringsåtgärder.

Hemtjänst

Farsta kommunala hemtjänst har ett sämre resultat i brukarundersökningen än föregående år. Det speglar de problem som enheten upplevt efter omorganisationen 2012. Skillnaderna i omdömen mellan privat och kommunalt utförd hemtjänst blir därför markanta 2013, vilket gör att den samlade hemtjänsten inte når uppsatta mål i verksamhetsplanen.

Servicehus

Nämndens servicehus visar goda resultat i stadens brukarundersökning jämfört med staden som helhet. När det gäller inflytande och delaktighet är årets resultat något sämre än förra året. Enheten ska analysera resultatet och ta fram åtgärder för förbättring under 2014.

Vård- och omsorgsboende

Stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden får marginellt högre helhetsomdömen än staden som helhet. Bland stadsdelsnämndens boenden märks en särskilt stor förbättring på Farsta vård- och omsorgsboende, som ökat andelen nöjda med 22 procentenheter på två år och kommit upp till en nivå nära genomsnittet för staden.

Dagverksamhet

Resultaten från brukarundersökningen i nämndens dagverksamhet för personer med demenssjukdom visar, liksom tidigare år, att de allra flesta besökarna är nöjda och känner sig väl bemötta av personalen.

Hemtjänstorganisationen

Farsta kommunala hemtjänst omorganiserades under 2012, tyvärr utan avsedd effekt. Därför har stora förändringar genomförts under 2013. En ny enhetschef har rekryterats. Verksamheten arbetar utifrån en omfattande plan för att höja kvaliteten och effektivisera verksamheten.

Administrativa rutiner för schemaläggning och bemanning har förbättrats. Planeringssystemet

Schemas har inte använts fullt ut och enheten har därför tagit fram rutiner och utbildat berörd personal så att systemet används på rätt sätt. Schemaläggning och personalresurser har anpassats till faktiska behov.

Kontinuiteten hos kunden har förbättrats, bland annat genom en mer teambaserad organisation. Varje team arbetar i ett mindre geografiskt område. En i teamet ansvarar för kontaktmannaskap. Ett särskilt larmteam arbetar över hela stadsdelsområdet för att öka tryggheten för enhetens larmkunder.

Specialiserade hemtjänstgrupper

Edö servicehus och Farsta kommunala hemtjänst har för 2013 beviljats ytterligare medel (200 000 respektive 400 000 kronor) för att bilda och utveckla specialiserade hemtjänstgrupper för personer med demenssjukdom.

På servicehuset finns ett väl fungerande team dagtid som arbetar enligt schema. Under hösten har verksamheten utökats till kvällar för att ge bättre kontinuitet hos kunden. En sjuksköterska har anställts och ingår i teamet. Medarbetarna får kontinuerligt vidareutbildning. Omvårdnadspersonal har till exempel deltagit i en tvådagars nordisk konferens i Karlstad. En undersköterska har påbörjat en fortbildning på Sophiahemmet i Palliativ vård, filosofi för demenssjuka. Särskild handledning har påbörjats.

Demensteamet arbetar personcentrerat och anpassar omvårdnaden efter behov. Enheten upplever att de äldre som får stöd från teamet mår bättre än tidigare.

Demensteamet inom den kommunala hemtjänsten har också fått utbildning och handledning i samarbete med Sophiahemmet. Medarbetarna ingår i de geografiskt indelade teamen. På så sätt kan de fungera både som kontaktpersoner för personer med demenssjukdom och som stöd till arbetskamrater. Målet är att äldre som så önskar ska kunna bo kvar hemma så länge som möjligt. Demensteamets arbete kommer att kunna utvärderas först nästa år.

Vård och omsorg om personer med demenssjukdom

Stadens satsning på ökad bemanning inom demensvården har fortsatt under 2013. Förstärkningen har bidragit till att den äldre fått mer tid med sin kontaktperson och till utökat bemanning i första hand på kvällar och helger. Satsningen har gett god effekt i nämndens vård- och omsorgsboenden och bidragit till en lugnare situation för de boende.

Nya arbetssätt i vård och omsorg om personer med demenssjukdom har införts under året. Ett exempel är den checklista som stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum tagit fram för personer med demenssjukdom som används med gott resultat. Ett annat framgångsrikt arbetssätt har varit användande av terapihundar.

Mat och måltider i särskilt boende

Måltiden är en viktig stund på dagen för äldre i särskilt boende. Alla nämndens verksamheter arbetar aktivt för att höja kvaliteten på måltidssituationen, bland annat genom engagerade kostombud.

På Farsta vård- och omsorgsboende har kostombuden genomfört observationer av måltidssituationer för att identifiera förbättringsområden. Ombuden har också arrangerat föreläsningar för alla medarbetare och tagit initiativ till att all personal har fått webbaserade kostutbildningar för att utveckla sin kompetens. Resultatet av arbetet är en kraftigt ökad andel boende som anser att måltiden är en trevlig stund på dagen. Andelen nöjda har ökat från 60 procent 2012

till 79 procent 2013.

På Edö servicehus har mat och måltider behandlats av en fokusgrupp med sex boende. Enheten har haft kontinuerliga möten med matleverantören Sodexo, boendets restaurang och enhetens matråd, som består av en grupp boende. De synpunkter som kommit fram har åtgärdats och matrådet upplever att maten blivit bättre. Det bekräftas av resultatet från brukarundersökningen, där nio procentenheter fler anser att maten smakar bra 2013 jämfört med 2012.

Aktiviteter för de äldre i särskilt boende

Nämndens alla äldreboenden har utvecklat utbudet av aktiviteter. Festliga tillfällen som Melodifestivalen och Nobelfesten uppmärksammas med egna fester. Större helger uppmärksammas också på alla boenden.

Några exempel på aktiviteter är påskfirande på Edö vård- och omsorgsboende med inhyrd musik och avec till kaffet. Edö servicehus har deltagit i landstingets projekt Kultur för äldre och genom det anordnat olika aktiviteter, till exempel konstsamtal och konstvandring. Enheten arrangerar också en rad egna uppskattade aktiviteter, som trädgårdsgruppen som träffats femton gånger under året.

Edö gruppboende har särskilt fokuserat på utomhusaktiviteter under 2013. Resultaten från brukarundersökningen visar att andelen som är nöjd med möjligheterna att komma ut har ökat mer på Edö gruppboende än på andra boenden i stadsdelsområdet. Farsta vård- och omsorgsboende har arbetat systematiskt med aktiviteter genom mål som satts upp i teamens handlingsplaner. Antalet aktiviteter har också ökat generellt, både spontana och planerade.

Dokumentation

Alla verksamheter har dokumentationshandledare bland omvårdnadspersonalen. Handledarna ska bland annat bistå sina arbetskamrater med den sociala dokumentationen. I maj samlades alla chefer och handledare till ett seminarium där arbetsformer diskuterades enhetsvis. Några enheter har också gjort studiebesök i andra stadsdelsområden för att hämta inspiration.

En rutin för social dokumentation har fastställts av avdelningschefen. Rutinen är vägledande för dokumentation i alla verksamheter. Dokumentationshandledarna på enheterna har använt rutinen som utgångspunkt för sitt arbete.

Uppsökande och förebyggande verksamhet

Förvaltningen erbjuder kontinuerligt stöd till anhöriga och det finns ett nätverk av utbildade anhörigombud. Förvaltningens anhörigkonsulent erbjuder också anhöriggrupper i samverkan med Röda Korset. Under 2013 har deltagandet i grupperna ökat jämfört med tidigare år. I samverkan med landstinget erbjuds också Navigeringskurser för anhöriga till äldre som genomgått en minnesutredning.

Alla boende i stadsdelsområdet som fyllt 75 år och inte har några insatser från äldreomsorgen har kontaktats av förvaltningens uppsökande verksamhet. De äldre erbjuds information och kan välja mellan hembesök, informationsträffar, skriftlig information eller information per telefon. Ungefär två tredjedelar av de 280 personer som fick erbjudandet under 2013 tackade ja. Det vanligaste var att man valde att komma till en informationsträff.

Särskilda projekt

Design-led Innovations for Active Ageing

Förvaltningen deltar i ett EU-finansierat projekt för att sprida kunskap om innovationer som ska möjliggöra för äldre att bo kvar hemma så länge som möjligt. I april genomfördes en stor internationell workshop i Stockholm. Syftet med sammankomsten var att visa hur framgångsrika metoder och arbetssätt som utarbetas i projektform ska kunna leva vidare när projektet avslutas.

Projekt för förstärkt värdegrundsarbete

Förvaltningen har rekviderat 400 000 kronor från äldreberedningen för att bidra till att stärka arbetet med stadens värdegrund och värdighetsgarantier. Både privata och kommunala enheter har deltagit. Syftet har varit att lyfta etik och bemötande i personalgrupperna och bidra till ett gemensamt synsätt som omfattar chefer, medarbetare och anhöriga till i första hand personer med demenssjukdom. Fokus har legat på det goda mötet och det professionella bemötandet.

Under hösten har tio seminarier och föreläsningar arrangerats inom projektets ram. Ungefär 175 medarbetare från särskilt boende deltog i tre halvdagsföreläsningar av författaren Ola Polmé med fokus på beteende och bemötande av personer med demenssjukdom. Av dessa deltog ungefär 150 i en andra halvdagsutbildning med inriktning på hur arbetet kan organiseras för att möjliggöra ett värdigt bemötande. Chefer erbjöds en särskild genomgång av arbets sättet under en halv dag.

Omkring 75 medarbetare har lyssnat på Jane Lindell från TV-serien Sveriges bästa äldreboende, som föreläst om hur man bemöter personer med demenssjukdom.

Inom projektet har ungefär 30 medarbetare från demensteam vid privata och kommunala utförarenheter deltagit i ett halvdagsseminarium med Ola Polmé.

För biståndshandläggare har projektet arrangerat ett heldagsseminarium på temat Det goda mötet med psykoterapeuten Egon Rommedahl. Egon har också hållit två föreläsningar på samma tema för medarbetare från hemtjänstutförare. De större privata hemtjänstföretagen och Farsta kommunala hemtjänst deltog.

Med stöd av projektmedel har förvaltningen också köpt in litteratur och utbildningsmaterial som ytterligare stärker verksamhetens möjligheter att arbeta med värdegrundsfrågor i personalgrupperna.

Ungdomsbesök

Farsta vård- och omsorgsboende har liksom förra året medverkat i projektet Ungdomsbesök i demensvården. Besöken har varit mycket uppskattade av de äldre.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom	82,05 %	83,69 %	70 %	80 %	VB 2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)					
● Andel enskilda som ökat sin funktionsförmåga inom socialpsykiatri	30,61 %	54,55 %	15 %	tas fram av nämnden	2013
◆ Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes (IoF)	78 %	77 %	80 %	80 %	2013
Kommentar Socialsekreterarna som utreder och beslutar om insatser behöver fortsätta att utveckla arbetet med myndighetsutövning och förbättra utredningsmetodiken. Detta arbete ska ske inom ramen för utvecklingen av DUR-metoden.					
● Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2013
◆ Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (IoF)	62,07 %	82,76 %	68 %	65 %	VB 2013
Kommentar Resultatet är negativt överraskande. En fördjupad utredning kommer att göras för att se vilka omständigheter som påverkat och för att ta fram åtgärder som förbättrar resultatet. Kontakter kommer även att tas med närliggande stadsdelsförvaltningar för att ta del av goda exempel på effektiva arbetssätt och metoder.					
● Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	38 %	26 %	25 %	-	2013
● Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	60 %	80 %	tas fram av nämnden	2013
◆ Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	71 %	90 %	öka	2013
Kommentar Bemötande är ett prioriterat utvecklingsområde vid förvaltningens enheter inom funktionsnedsättning, både vid de enheter som handlägger ansökningar och de som utför insatser. Vid uppföljning av entreprenörerna fokuseras särskilt på bemötande. Nöjdheten har ökat, dock kvarstår ytterligare förbättringsarbete.					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	55 %	59 %	73 %	öka	2013
Kommentar Enheterna arbetar aktivt med att göra brukarna mer delaktiga i utformning av de insatser som erbjuds. Arbetet ställer ökade krav på att förändra arbetssätt och på ökad lyhördhet inför brukarens uppfattning och önskemål. Personal erbjuds utbildning och handledning som stöd i förändringsarbetet.					
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	58 %		80 %	tas fram av nämnden	2013
Kommentar Förvaltningen arbetar tillsammans med nämndens råd för funktionshinderfrågor för att öka tillgängligheten i stadsdelsområdet.					
 Andelen barn och ungdomar med funktionsnedsättning som deltar i fritidsverksamhet. (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	15 %		15 %	tas fram av nämnderna	2013
 Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	81 %	85 %	tas fram av nämnden	2013
 Andelen personer med funktionsnedsättning som övergår till lönearbete efter deltagande i dagliga verksamheter enligt LSS eller dagverksamheter enligt SoL (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	1 %	0 %	1 %	tas fram av nämnden	2013
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	87 %	91 %	91 %	2013
Kommentar Trygghetsfrågorna ska uppmärksammas extra inför kommande verksamhetsuppföljningar av boendeinsatser. I den individuella uppföljningen ska de kvalitetsfaktorer som påverkar tryggheten i boendet prioriteras ytterligare för att så långt som möjligt säkra att personalens arbetssätt är trygghetsskapande.					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	79 %	74 %	91 %	91 %	2013
Kommentar Nöjdheten ökar, dock finns det behov av ytterligare förbättringsarbete.					
 Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	91 %	91 %	2013
Kommentar Korttidsboende är en insats där nämnden köper enstaka platser av privata utförare inom ramen för upphandlade avtal. Vid den individuella uppföljningen av insatsen vid korttidsboendet förs dialog med ansvarig utförare. Om det finns kvalitetsbrister påtalas detta av biståndshandläggaren.					
 Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	81 %	81 %	89 %	89 %	2013
Kommentar Biståndshandläggarens uppföljning i varje enskilt fall ska följa upp resultatet från brukarundersökningen med den boende för att få en fördjupad information om vad som behöver förbättras.					
 Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	90 %	90 %	2013
 Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	82 %	88 %	84 %	84 %	2013
Kommentar Resultatet speglar de problem Farsta kommunala hemtjänst har haft efter omorganisationen 2012. Problemen har bidragit till att resultaten i brukarundersökningen försämrats kraftigt. Undersökningen genomfördes under hösten. Verksamheten har sedan dess påbörjat ett omfattande förbättringsarbete utifrån en framtagna åtgärdsplan.					
 Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	83 %	84 %	84 %	2013
 Maten smakar bra - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	77 %	76 %	76 %	76 %	2013
 Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	79 %	75 %	76 %	76 %	2013
 Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldre-	72 %	78 %	75 %	75 %	2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
omsorg)					
Kommentar Resultatet speglar de problem Farsta kommunala hemtjänst har haft efter omorganisationen 2012. Problemen har bidragit till att resultaten i brukarundersökningen försämrats kraftigt. Undersökningen genomfördes under hösten. Verksamheten har sedan dess påbörjat ett omfattande förbättringsarbete utifrån en framtagna åtgärdsplan.					
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldre-omsorg)	83 %	87 %	85 %	85 %	2013
Kommentar Resultatet speglar de problem Farsta kommunala hemtjänst har haft efter omorganisationen 2012. Problemen har bidragit till att resultaten i brukarundersökningen försämrats kraftigt. Undersökningen genomfördes under hösten. Verksamheten har sedan dess påbörjat ett omfattande förbättringsarbete utifrån en framtagna åtgärdsplan.					
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldre-omsorg)	90 %	89 %	90 %	90 %	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska säkerställa att stadens riktlinjer för samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa är implementerad i alla förskolor och skolor	2013-01-01	2013-12-31	
 Vidta åtgärder för att förebygga och arbeta för att minska narkotikaanvändningen	2012-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen inventera möjligheten att bygga om/ omvandla befintliga byggnader till gruppboendestäder eller serviceboendestäder.	2013-01-01	2013-12-31	
 Stadsdelsnämnderna, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra i tidigt skede planera för omsorgslägenheter i stadsutvecklingsområden.	2013-01-01	2013-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Säkerställ att nämnderna beställer de gruppbestäder som behövs.	2013-01-01	2013-12-31	
✓ Förstärka arbetet med att erbjuda kollo. Både riktade insatser och generellt tillgängliggöra informationen. Möjligheten till anmälan ska finnas digitalt och manuellt.	2013-01-01	2013-12-31	
✓ Nämnderna och stadens bolag ska beakta barnperspektivet och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	2013-01-01	2013-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska strukturerat arbeta med att förbättra brukarnas nöjdhet	2013-01-01	2013-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att äldreomsorgens myndighetsutövning och kommunala utförare arbetar i enlighet med Stockholms stads värdegrund och värdighetsgarantier	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Föreläsningar och seminarier har genomförts för alla yrkeskategorier inom äldreomsorgen (beställare och utförare) för att stärka värdegrundsarbetet i verksamheterna.			
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Förvaltningen medverkar med en representant i det stadsövergripande projektet "Fördjupad kvalitetsuppföljning".			

Nämndmål:

De som beviljas insatser kan påverka hur de utförs.

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Brukare och kunder känner att de har möjlighet att påverka hur beviljade insatser utförs.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	------------------	--------------------------	--------	-------------	--------

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning som i brukarundersökningar visar sig nöjda med inflytandet.	83		70 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla chefer ska få utbildning kring hbt-frågor	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Äldre i särskilt boende har en inbjudande måltidsituation.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Brukare i nämndens särskilda boenden för äldre tycker att måltiderna är trevliga.

Nämndmål:

Äldre och funktionsnedsatta har tillgång till ett varierat utbud av aktiviteter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla kommunala utförarenheter inom äldreomsorgen och omsorgen för funktionsnedsatta erbjuder olika aktiviteter.

Nämndmål:

De som utsatts för våld i nära relationer får hjälp och stöd.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som utsatts för våld i nära relationer har fått adekvat stöd såväl akut som långsiktigt.

Årets indikatorer ska ligga till grund för nästa års målberäkning. Årsmål sätts efter årets resultat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Antal ärenden som handlagts av kvinnostödjarna i projektet Våld i nära relation-	48	41	40		2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
er under året					
 Antal besök till Mansmottagningen.	15	22	25		2013
Kommentar År 2012 hade mottagningen besök av fyra män och år 2013 av 15 män. Siffrorna i ILS- webben 2012 är felaktiga, vilket lett till att årsmålet för 2013 sattes för högt. En ökning från fyra till 15 anser vi är godkänt.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Inom projektet Våld i nära relationer planeras ett stödcentrum tillsammans med Skarpnäcks och Enkede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar.	2012-08-01	2013-12-31	
 Män som utövat våld erbjuds alltid stöd genom mansmottagningen.	2012-04-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Hemlösa och de som riskerar att bli hemlösa får stöd för ett varaktigt boende

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som tidigare varit hemlösa eller haft ett tillfälligt boende har ett mer varaktigt boende. Personer som riskerat vräkning kan bo kvar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel hyresgäster på förvaltningens boende FarstaSteget (AndraSteget) som fått försökslägenhet 2013	10 %	15 %	20 %		2013
Kommentar Antal försökslägenheter som förmedlats från bostadsförmedlingen till förvaltningen har inte varit tillräckligt många.					
 Andel hyresgäster som, efter boende på FarstaSteget, fått eget kontrakt på försökslägenhet 2013	100 %	100 %	100 %		2013
 Antal personer som genom stöd och bistånd fått ökad möjlighet till att ha ett varaktigt boende	248	164	140		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Det uppsökande arbetet i Hökarängen fortsätter och utvidgas till Farsta centrum. Stöd och insatser mot missbruk erbjuds personer med missbruksproblematik som vistas på allmän plats.	2012-09-01	2013-12-31	
✓ Förvaltningens öppenvård fortsätter att utveckla stödet till missbrukare och hemlösa tillsammans med föreningen Bästa Svängen.	2012-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Socialtjänstens beslut och val av insatser utgår från bästa tillgängliga kunskap.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Insatser som baseras på beprövad kunskap och utgår ifrån de sökandes aktiva medverkan ökar möjligheten att uppnå de mål som uppsatts för insatserna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsatt översyn av metoder för uppföljning av individinsatser för att utveckla en evidensbaserad praktik.	2012-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

I Farsta finns tillgänglighet, även för personer med funktionsnedsättning, till deltagande i samhällets gemenskap.

● Uppfylls helt

Nämndmål:

Barn och ungdomar i behov av stöd, får stöd och behandlingsinsatser, företrädesvis inom förvaltningens öppenvård.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

De barn och ungdomar som behöver stöd får det. Hemmaplanslösningar, när de är möjliga, förväntas ge mer långsiktigt positiva resultat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
● Andel ungdomar som bor i stödboende som under året har kvalificerat sig för att gå vidare till annat boende	81,82 %	85,71 %	60 %		2013
● Andel ungdomar som är boende i Tallkrogens hus som upplever att det har fått stärkt självkänsla och självförtroende	90,91 %	100 %	80 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Brukarenkätundersökning genomförs med de som erhåller insatserna kontaktperson, kontaktfamilj, särskilt kvalificerad kontaktperson	2012-01-01	2013-12-31	
✓ Fortsatt utveckling av samarbete mellan vuxenheten och familjestödsenheten kring målgruppen ungdomar 18-20 år med missbruks- och/eller psykiatrisk problematik	2012-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förebyggande insatser för barn och ungdomar minskar risken för missbruk, kriminalitet och annat skadligt beteende.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn får en bättre uppväxtsituation. Färre ungdomar röker, missbrukar eller begår kriminella handlingar.

70 % av de ungdomar som fått stöd och hjälp av familjestödsenheten upplever att de klarar sin vardag bättre.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
● Andel ungdomar i årskurs 9 som inte använder alkohol	45,28 %		45 %		2013
● Andel ungdomar i årskurs 9 som inte använder tobak.	82,26 %		82 %		2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel ungdomar i årskurs 9 som inte har testat narkotika.	89,06 %		89 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Brukarenkätundersökning genomförs med de ungdomar som har sökt kurtorskontakt på ungdomsmottagningen	2012-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Individ- och familjeomsorgen, fritidsverksamheten, förskolan och skolan har ett fungerande samarbete.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samordning av resurserna ger bättre stödinsatser för barn och unga.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal förskolor har en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten	39		39		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Individ- och familjeomsorgens ledning träffar rektorerna i Farstas skolor fyra gånger under året.	2012-11-01	2013-12-31	
✓ Minst fyra träffar med förskola, fritid, skola, socialtjänst och polis ska genomföras under året.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

De som ansöker om insatser är delaktiga i biståndsutredningen.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre och personer med funktionsnedsättning anser att de fått möjlighet att delta aktivt i biståndsutredningen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel hemtjänstkunder som tycker att de fått berätta om sin situation när de träffat en biståndshandläggare	98		80 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förutsättningarna att samordna brukarundersökningar inom de olika biståndsbedömande enheterna, ses över.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningen ger adekvat stöd till anhöriga som hjälper och vårdar närstående som är långvarigt sjuka, äldre eller funktionsnedsatta.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Anhöriga som hjälper och vårdar närstående får ett bra stöd från förvaltningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Träffar för anhöriga som hjälper och vårdar äldre närstående ska arrangeras i aktivitetshuset	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningens har ett bra samarbete med landstinget.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lokala samverkansavtal finns och är aktuella.

Nämndmål:

Myndighetsutövningen präglas av ett respektfullt bemötande.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre upplever att biståndshandläggare behandlar dem med respekt.

Antalet klagomål som avser bemötandet minskar (Avdelningen Vuxna)

60 % av de som deltar i enhetens enkätundersökning om bemötande är nöjda (Barn och Ungdom)

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel hemtjänstkunder som tycker att de blivit bemötta på ett respektfullt sätt när de träffat en biståndshandläggare.	99		80 %		2013
 Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.	78,2		80 %		2013
Kommentar Bemötandefrågorna är prioriterade i utvecklingsarbetet inom biståndsenheterna. Utmaningen är att ha ett korrekt och lyhört bemötande även då beslutet inte blir som den enskilde vill. Fortsatt utbildning och handledning kring bemötande och service ska genomföras.					

Nämndmål:

Särskilda boenden har säker hälso- och sjukvård

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre som bor i särskilda boenden (kommunal och enskild regi) ska ha aktuella läkemedelsgenomgångar och riskbedömningar enligt gällande rutiner.

Alla anställda i kommunala verksamheter ska känna till basala hygienrutiner.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare i särskilda boenden som har läkemedelsgenomgångar enligt gällande rutin	83 %	95 %	90 %		2013
Kommentar Anledningen till att årsmålet inte uppnås helt är problem i samband med läkarbyte. Enhetschef och MAS har träffat läkarorganisationen Trygg Hälsa för att diskutera problemet. Enheten har fått en ny läkare tilldelad och					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
läkemedelsgenomgångar kommer att utföras under första kvartalet 2014.					
● Andel brukare i särskilda boenden som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin	99 %	152 %	90 %		2013
● Andel brukare i särskilda boenden som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin	97		90 %		2013
● Andel brukare i särskilda boenden som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin	98,09 %		90 %		2013

Nämndmål:

Äldreomsorgens medarbetare har god kompetens för sitt uppdrag.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personal som arbetar med personer med demensdiagnos har särskild kompetens på området.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Dementsteam med utbildad personal bildas inom den kommunala hemtjänsten.	2013-01-01	2013-12-31	
✓ Det dokumentationsprojekt som genomfördes 2012 utvärderas utifrån uppsatta projektmål.	2013-01-01	2013-12-31	
Kommentar Projektet redovisas i enheternas kvalitetsberättelser och i det nätverk som bildats för dokumentationshändare.			
✓ En särskild satsning på information om lex Sarah utifrån nya riktlinjer och rutiner genomförs inom äldreomsorgen.	2013-01-01	2013-12-31	
✓ Ett nätverk för dokumentationshändare bildas inom äldreomsorgen.	2013-01-01	2013-04-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

 Uppfylls helt

Kommentar

Främja hälsa och minska sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron följs kontinuerligt upp genom rapporter på organisations-, grupp- och individnivå. Avsikten är att snabbt se förändringar och att reagera på dem.

Trots uppföljning, individuella rehabiliteringsplaner och åtgärder på arbetsplatser med hög sjukfrånvaro uppnås inte årsmålet på 5 procent. Sjukfrånvaron för helåret 2013 är 6 procent, att jämföra med 5,9 procent 2012. Årets siffror för korttidssjukfrånvaron (dag 1-14) och långtidssjukfrånvaron (dag 181 eller mer) visar på en ökning, medan mellangruppen (dag 15-180) uppvisar en sjunkande tendens.

För att identifiera friskfaktorer har enheter med genomsnittligt lägre frånvarotal jämförts med enheter som har genomsnittligt högre frånvarotal. I samtal med medarbetare och chefer på tre enheter med lägre sjukfrånvaro och två enheter med högre frånvaro har följande faktorer lyfts fram som betydelsefulla:

- Medarbetarna är delaktiga i arbetet.
- Det finns möjlighet att utvecklas i sitt arbete.
- Det finns en tydlig kommunikation och ett ömsesidigt förtroende mellan chef och medarbetare.

Andra faktorer som tenderar att ha betydelse är att enheten har en ekonomi i balans, att det bedrivs ett systematiskt arbetsmiljöarbete och att det hälsofrämjande arbetet prioriteras.

Alla enheter har hälsoplaner på gruppnivå och arbetet med att ta fram individuella hälsoplaner pågår. Föreläsningar i hälsofrämjande arbete har genomförts för hälsocoacherna och i den förvaltningsövergripande introduktionen av nyanställda.

Under året har det funnits möjlighet att delta i Kompassen grupper, där medarbetarens hela livssituation går igenom och handlingsplaner upprättas för bland annat livsstilsförändringar och andra åtgärder.

Schemalagda pulshöjande friskvårdsaktiviteter på arbetstid har prövats på fyra enheter inom förskola, äldreomsorg, fritidsverksamhet och biståndsbedömning. Utvärderingen visar att det i vissa verksamheter varit svårt att schemalägga aktiviteter och att det varit svårt att få en kontinuitet i deltagandet. Trots detta har mer än hälften av medarbetarna uppvisat en förbättring av konditionen och i hälsoprofilmätningarna har alla enheter ett förbättrat resultat.

Deltid till heltid

Av förvaltningens tillsvidareanställda arbetar totalt 81,47 procent heltid. Deltidsanställdas sysselsättningsgrader är uppdelade enligt nedan:

Sysselsättningsgrad, %	Andel av alla tillsvidareanställda, %
under 50	0,87
50	2,10
51-74	3,50
75	4,95
75-99	7,95

Under året har totalt sexton medarbetare med deltidsanställning, alla vid äldreboenden, anmält intresse av en sysselsättningsgrad på 100 procent. Då en övertalighetssituation funnits inom avdelningen för äldre har endast två anställda – 12,5 procent av de som uttryckt intresse – kunnat erbjudas heltid, (båda tackade nej vid det tillfället). Ett par anställda har fått förhöjda deltidssysselsättningar och tre andra har under året tillfälligt haft heltidsanställningar. Ytterligare information och statistik inom medarbetarområdet lämnas i bilaga 15, Personalfakta 2013.

Medarbetarundersökningen

Resultatet av årets medarbetarundersökning är ett aktivt medskapandeindex (AMI) på 81, att jämföra med stadens genomsnitt på 79. Undersökningen visade att det finns en relativt stor spridning i AMI mellan enheterna. Det övergripande resultatet när det gäller ledarskap visade ett högt värde för alla enheter inom området öppenhet och respekt. En del enheter behöver arbeta mer med förmedling av organisationens budskap, återkoppling, delaktighet och en närvarande chef.

Inför medarbetarundersökningen arbetade förvaltningen strategiskt för att öka svarsfrekvensen vilket resulterade i en frekvens på 82 procent, att jämföra med föregående resultat på 82.

Chefs- och kompetensförsörjningen

Frukostseminarier har genomförts vid fem tillfällen för förvaltningens chefer. Seminarierna har handlat om aktuella ämnen som lönesättning, missbruk i arbetslivet och arbetsrätt. Samtliga chefer är diplomerade i arbetsmiljöfrågor. Chefsforum har genomförts vid fyra tillfällen med olika teman och information.

Delaktighet och inflytande

Arbetsättet Verksamhet och hälsa leder till ökad delaktighet genom att man arbetar med medarbetaråtaganden och uppföljning som har en tydlig koppling till organisationens mål, åtaganden och resultat. Under året har tolv nya arbetsplatser introducerats i arbetsättet. Arbetsättet ska i förlängningen tillämpas i alla förvaltningens verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	292 st	266 st	260 st	5100	2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♦ Aktivt Medskapandeindex	81	81	83	80	2013
Kommentar Medarbetarenkätens mål nåddes utan ligger kvar på samma nivå som 2012.					
♦ Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	18,75 %	31,11 %	20 %	75 %	2013
Kommentar En övertalighetssituation inom äldreomsorgen har inneburit att det varit svårt att erbjuda heltidsanställningar.					
♦ Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	68 %	72 %	76 %	80	2013
Kommentar Ledarindex i medarbetarenkäten har en ökad spridning mellan höga och låga värden vilket förklarar minskningen.					
♦ Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete.	94 %	94 %	95 %	92	2013
Kommentar Målet att öka värdet i indikatorn har inte kunnat uppfyllas men är kvar på samma nivå som 2012.					
♦ Sjukfrånvaro	6 %	5,9 %	5 %	4,4 %	VB 2013
Kommentar Trots uppföljning, individuella rehabiliteringsplaner och andra åtgärder kommer årsmålet på 5% inte kunna nås.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna se över och utveckla stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningen är en attraktiv arbetsgivare som kännetecknas av verksamhetsutveckling genom medarbetarnas delaktighet.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen medarbetare som rekommenderar förvaltningen som arbetsgivare ökar från 79 % till 81 % i medarbetarenkäten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 De arbetsplatser som medverkat i projektet verksamhet och hälsa fortsätter använda arbetsättet och tio nya arbetsplatser startar upp under året.	2013-01-01	2013-12-31	
 Förvaltningsövergripande lönekriterier ska utarbetas.	2013-01-01	2013-03-31	
 Medarbetarenkätens resultat ska aktivt följas upp genom enheternas handlingsplaner.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningens frisknärvaro är hög.

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andelen sjukskrivna minskar till högst 5,0%

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Hälsoplaner finns på grupp- och individnivå.	2013-01-01	2013-12-31	
 Schemalagd friskvårdstid provas på några enheter.	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

 Uppfylls helt

Kommentar

Bokslutet för 2013 visar ett resultat om 2,1 miljoner kronor före resultatöverföringar och 0,6 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Årets resultat motsvarar 0,04 procent av driftbudgeten. Förvaltningen för över 1,4 miljoner kronor av årets resultat till 2014 års resultatfond. Fonden uppgår då till 13,4 miljoner kronor. Överskott redovisas främst inom ekonomiskt bi-

stånd. Underskott återfinns främst inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg och äldreomsorg. Förvaltningen arbetar aktivt för att använda tilldelade resurser utifrån ett kundperspektiv och på ett effektivt sätt. Detta sker bland annat genom att kärnverksamheterna prioriteras och genom uppföljning av att tydliga och konkreta resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Budgeten är i balans

 Uppfylls helt

Kommentar

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna och ekonomiska prognoser och analyser ingår i berörda chefers ansvar och uppdrag. Varje månad har chefer med budgetansvar med stöd av ekonomienheten tagit fram en prognos på årsutfall för 2013. Dessa prognoser ligger sedan till grund för nämndens samlade ekonomiska månadsrapport.

I jämförelse med förvaltningens prognos i tertialrapport 2 är utfallet om 0,6 miljoner kronor efter resultatöverföringar i bokslut en marginell förbättring. Under året har nämnden tilldelats ytterligare medel i form av budgetjusteringar om totalt 4,3 miljoner kronor. Dessa budgetjusteringar har bland annat avsett ökad nivåersättning för timpeng för insats enligt lagen om assistansersättning, LASS och sommarkoloniverksamhet.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	99,99 %	100 %	100 %	VB 2013
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	99,9 %	100 %	100 %	VB 2013
 Nämndens prognossäkerhet T2	0 %	0 %	+/-1 %	+/- 1 %	2013

Nämndmål:

Förvaltningen har budget i balans.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortbildning i uppföljningsarbete och prognossäkerhet för enhetschefer.	2013-01-01	2013-12-31	

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Ekonomiskt utfall i sammanfattning

Justerad budget 2013

Farsta stadsdelsnämnds justerade nettobudget uppgick till 1 355,5 miljoner kronor för år 2013. I beloppet ingår tilläggsanslag och prestationsförändringar med 33,3 mnkr som kommunstyrelsen tillstyrkt under året. Utöver detta har nämnden anmält omslutningsförändringar på 181,5 miljoner kronor. Dessutom har nämnden haft en investeringsbudget på 11,8 mnkr.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Verksamhet Mnkr	Just. budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Nämnd- och						
förvaltningsadministration	39,3	0,0	40,0	-0,9	0,2	0,4
Individ- och familjeomsorg	213,6	-67,0	201,7	-57,9	2,8	-15,3
varav socialpsykiatri	48,9	-5,5	49,2	-7,4	1,6	-3,7
Stadsmiljöverksamhet	15,6	0,0	16,7	-0,5	-0,6	-0,6
varav avskrivningar och intern ränta	3,1	0,0	2,8	0,0	0,3	-0,1
Förskoleverksamhet	307,6	-23,0	308,2	-28,5	4,9	-5,3
Äldreomsorg	621,8	-93,0	638,0	-94,1	-15,1	3,4
Stöd- och service till personer						
med funktionsnedsättning	228,6	-28,0	225,6	-25,2	0,2	8,8
Fritid och kultur	27,2	-1,4	27,8	-1,4	-0,6	2,5
Arbetsmarknadsåtgärder	14,1	-6,8	13,4	-7,0	0,9	1,5
Ekonomiskt bistånd	110,0	-3,1	102,3	-4,8	9,4	6,5
Total drift	1 577,8	-222,3	1 573,7	-220,3	2,1	1,8
Resultatfond från 2012, överskott					12,0	10,3
Resultatfond till 2014, överskott					-13,4	-12,0
Total inkl resultatöverföring					0,6	0,1
Investeringsplan	11,8	0,0	11,7	-0,5	0,6	-1,2
varav stadsmiljöverksamhet	6,2	0,0	6,2	0,0	0,0	0,0
varav inventarier och maskiner	5,6	0,0	3,4	-0,5	2,7	-0,3

Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett överskott på 2,1 mnkr före resultatöverföringar och 0,6 mnkr efter resultatöverföringar. De områden som under året inte uppfyllt målet med en budget i balans är äldreomsorg, stadsmiljö samt fritid och kultur. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har sjunkit något under året och i jämförelse med 2012 har nettokostnaden för ekonomiskt bistånd minskat med 4,3 mnkr eller 5,4 % och antal bidragshushåll har i snitt minskat med 78 hushåll per månad från 859 till 781. Förskoleverksamheten fortsätter växa och det genomsnittliga barnantalet per månad i Farstas kommunala förskolor ökade från 2 081 år 2012 till 2 201 barn 2013.

Jämförelse av kostnader och intäkter med föregående år

Kostnader och intäktsutveckling per kontostav			
Mnkr	2012	2013	Förändring
Taxor och avgifter	-36	-39	-3
Bidrag och ersättningar	-52	-92	-40
Försäljning	-29	-30	-1
Övriga externa intäkter	-66	-59	7
Summa intäkter	-183	-220	-37
Personalkostnader	606	633	27
Lokalkostnader	98	104	6
Försörjningsstöd	82	77	-5
Övriga externa kostnader	721	767	46
Summa kostnader	1 507	1 581	74
Nettokostnad	1 324	1 361	37

Tabellen ovan visar totala kostnader och intäkter år 2012 och 2013 samt förändringen i utfall mellan åren.

Intäkter

Intäkterna har ökat med 37 miljoner kronor. Förändringen beror på:

- Högre utbetalning från Migrationsverket avseende ensamkommande flyktingbarn
- Ökade intäkter för övriga bidrag, exempelvis stadsinterna projekt

Kostnader

Kostnaderna har ökat med 74 mnkr. Förändringen beror på:

Personalkostnader (ökat 27 mnkr)

- Ökade kostnader på grund av löneökningar

Övriga externa kostnader (ökat med 46 mnkr)

- Ökade kostnader för köp av verksamhet på grund av pris- och volymökningar inom funktionsnedsättning
- Ökade kostnader för köp av verksamhet på grund av pris- och volymökningar inom individ- och familjeomsorg

Kostnads- och intäktsutveckling per verksamhetsområde, jämförelse 2012-2013

Verksamhet Mnkr	Utfall 2012		Utfall 2013		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter
Nämnd- och förvaltningsadministration	43,1	-5,2	40,0	-0,9	-3,1	4,3
Individ- och familjeomsorg	185,1	-38,2	201,7	-57,9	16,6	-19,7
varav socialpsykiatri	48,7	-6,5	49,2	-7,4	0,5	-0,9
Stadsmiljöverksamhet	13,9	-0,1	16,7	-0,5	2,8	-0,4
Förskoleverksamhet	290,6	-28,3	308,2	-28,5	17,6	-0,3
Äldreomsorg	618,3	-92,0	638,0	-94,1	19,7	-2,1
Stöd- och service till med funktionsnedsättning	204,7	-26,1	225,6	-25,2	20,9	0,9
Fritid och kultur	25,3	-1,2	27,8	-1,4	2,5	-0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	13,1	-7,1	13,4	-7,0	0,3	0,1
Ekonomiskt bistånd	105,8	-3,6	102,3	-4,8	-3,5	-1,2
Total drift	1 499,9	-201,7	1 573,7	-220,3	73,8	-18,6

Nämnd- och förvaltningsadministration

Nettoökningen inom nämnd- och förvaltningsadministration beror på normala pris- och löneökningar.

Individ och familjeomsorg

Kostnadsökningen inom individ och familjeomsorg i förhållande till 2012 beror främst på ökade externa placeringar samt ökade kostnader för ensamkommande flyktingbarn. Intäkterna har ökat med 19,7 miljoner kronor, vilket hänförs till ökade intäkter från staten via Migrationsverket.

Förskola

Kostnaderna inom förskola har ökat med 17,6 miljoner kronor, vilket främst beror på fler inskrivna barn samt fler nystartade förskolor. Intäkterna har ökat med 0,3 miljoner kronor vilket beror på ökade intäkter för föräldraavgifter som en följd av det högre barnantalet.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens kostnadsökning beror på ett ökat behov av insatser för äldre under 2013 i förhållande till 2012. Intäkterna har ökat med 2,1 miljoner kronor vilket beror på ökade avgiftsintäkter på grund av volymökningen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnaderna inom verksamhetsområdet har ökat med 20,9 miljoner kronor, vilket beror på ökat antal insatser och ökad nivåersättning. Intäkterna har minskat med 0,9 miljoner kronor vilket beror på lägre intäkter för LASS-ersättning från försäkringskassan.

Fritid och Kultur

Intäktssidan är i princip oförändrad inom verksamhetsområdet. De ökade kostnaderna beror på förändrad kontering av centrala kostnader inom avdelningen.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Kostnadsminskningen återspeglar det minskade behovet av ekonomiskt bistånd i stadsdelen.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,6	0,0	0,0

Nämndens totala utfall förbättras något jämfört med tertialrapport 1 och 2. Förbättringen är dock marginell i förhållande till den totala budgetomslutningen och motsvarar 0,04 procent.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Nämnd och gemensam administration

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Nämnd och förvaltnings- administration	39,3	0,0	40,0	-0,9	0,2	0,4
Summa	39,3	0,0	40,0	-0,9	0,2	0,4
Avvikelse i %					0,5%	1,0%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott om 0,2 miljoner kronor.

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,2	1,0	0,0

Resultatet följer i stort prognoserna i tertialrapporterna.

Individ och familjeomsorg

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Individ- och familjeomsorg	213,6	-67,0	201,7	-57,9	2,8	-15,3
varav socialpsykiatri	48,9	-5,5	49,2	-7,4	1,6	-3,7
Summa	213,6	-67,0	201,7	-57,9	2,8	-15,3
Avvikelse i %					1,9%	-11,6%

Utfall jämfört med budget

Individ- och familjeomsorgens totala resultat är ett överskott om 2,8 miljoner kronor varav socialpsykiatri redovisar ett överskott om 1,6 miljoner kronor.

Barn och Unga

Liksom tidigare år har behovet av insatser inom verksamhetsområdet varit högre än vad budgeten tillåtit. Utredningsverksamheten redovisas ett underskott om 7,7 miljoner kronor medan

den förebyggande delen kunnat redovisa en budget i balans. Den senare har visserligen utökats men har också i högre grad kunnat finansieras med olika projektbidrag under året.

Förvaltningen har under året gjort en medveten omprioritering när det gäller beslutade insatser från dyrare institutionsplaceringar mot ”hemmaplanslösningar” som ex. öppenvård vid Tallkrogens hus. Det har också kunnat konstateras att den förändrade inriktningen lett till färre institutionsplaceringar under hösten. Kostnader för insatser som jourhem och familjehem har dock legat kvar på en oförändrad nivå under året.

Vuxna

Verksamheten för vuxeninsatser redovisar ett totalt överskott om 0,8 miljoner kronor.

Överskott beror på att verksamheten myndighetsutövning haft betydligt lägre kostnader än 2012. Verksamheterna öppen missbruksvård redovisar underskott eftersom bidragsfinansieringen till denna varit lägre än tidigare år.

Socialpsykiatri

Verksamheten redovisar sammantaget ett överskott på 0,3 miljoner kronor. Socialpsykiatrins beställarenhet redovisar ett överskott på 0,8 miljoner kronor. Kostnaderna har varit i nivå med 2012.

Utförarenheten EMMA inom socialpsykiatrin redovisar ett underskott på 0,5 miljoner kronor. Deras verksamhet inom boendestöd redovisar underskott medan sysselsättning visar på positivt resultat. Enhetens samlade nettokostnaderna har minskat under årets senare månader.

Jämförelse prognoser – utfall

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	2,8	-4,2	-5,5

Utfallet för barn och unga är sämre än i tertialrapport 2. Förväntningarna på effekt av vidtagna åtgärder har överskattats något.

Utfallet är bättre än i tertialrapport 2 för verksamheter för vuxeninsatser. Fortsatt minskande institutionskostnader under höstens inledande månader har bidragit till bättre resultat.

Varav socialpsykiatri

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	1,6	0,0	-0,5

Utfallen för såväl beställare som utföraren EMMA är i nivå med prognosen i tertialrapport 2.

Stadsmiljö

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Stadsmiljö	12,5	0,0	13,9	-0,5	-0,9	-0,5
internräntor	2,0		1,8		0,2	0,0
avskrivningar	1,1		1,0		0,1	-0,1
Summa	15,6	0,0	16,7	-0,5	-0,6	-0,6
Avvikelse i %					-3,8%	-4,5%

Utfall jämfört med budget

Stadsmiljö redovisar ett underskott om 0,6 miljoner kronor vilket beror på ökade kostnader snöröjning av de ytor förvaltningen ansvarar för i samband med den mycket snörika vintern 2012-2013.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-0,6	0,0	0,0

Förskoleverksamhet

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Förskola						
Summa	307,6	-23,0	308,2	-28,5	4,9	-6,3
Resultatfond från 2012, överskott					9,6	8,6
Resultatfond till 2014, överskott					-11,0	-9,6
Summa efter resultatöverföring					3,5	-6,3
Avvikelse i %					1,2%	-2,5%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott på 4,9 miljoner kronor före resultatöverföring och 3,5 miljoner kronor efter resultatöverföring. Budgetramen utökades med prestationsförändringar om 15,6 miljoner kronor i december månad på grund av antalet barn i förskolan ökat med i genomsnitt 121 per månad under året jämfört med 2012. Förvaltningen har under 2013 uppnått målet om barnomsorgsgaranti. Under året har två nya förskoleavdelningar öppnats.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	3,5	0,0	0,1

Prognosen i tertialrapport 2 pekade mot ett underskott om 2 miljoner kronor för förskoleenheterna, vilket ska jämföras med det slutliga resultatet som blev ett överskott om 1,4 miljoner kronor. Efter tertialrapportens prognos om en negativ budgetavvikelse vidtog enheterna åtgär-

der som gav effekt i årets resultat. Inflödet av barn och efterfrågan på förskoleplatser har varit en utmaning att lösa. Förskolornas resultatenheter utökar totalt sett resultatfonden med 1,4 miljoner kronor.

Under året har fiber dragits till samtliga förskolor till en kostnad av närmare 3 miljoner kronor. Utgiften har bokförts som en investering. Farsta stadsdel har varit pilot i projektet Förskoleportalen. Till större delen finansieras projektet av medel från stadsledningskontoret och kostnaden uppgick till närmare 2 miljoner kronor. Ersättningen betalades ut i samband med bokslutet.

Äldreomsorg

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Äldreomsorg						
Summa	621,8	-93,0	638,0	-94,1	-15,1	3,4
Resultatfond från 2012, överskott					1,3	1,6
Resultatfond till 2014, överskott					-1,2	-1,3
Summa efter resultatöverföring					-15,0	3,7
Avvikelse i %					-2,8%	0,7%

Utfall jämfört med budget

Äldreomsorgen redovisar ett underskott för 2013 på 15,1 miljoner kronor före och 15,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar.

Beställarenheten redovisar ett underskott på 10,4 miljoner kronor. Underskottet kan förklaras av att antalet månadsplaceringar på särskilt boende varit högt, i genomsnitt 539 platser att jämföra med budgeterade 524. I januari var antalet placeringar 539. Det minskade sedan till 520 i april för att åter öka till 564 i december. Den genomsnittliga dygnskostnaden per vårdplats har dock varit något lägre än budgeterat.

Det genomsnittliga antalet utförda hemtjänsttimmar per månad var 36 576, vilket ligger över planeringsnivån på 34 380 timmar. Under året har antalet utförda hemtjänsttimmar minskat från 37 076 i januari till 34 689 i december. Antal utförda timmar var högst i mars månad med 39 108.

Enligt de framskrivningar som ligger till grund för äldreomsorgens budgettilldelning kommer antalet äldreomsorgstagare att fortsätta minska för att öka över dagens nivå först efter år 2030.

Äldreomsorgens utförarenheter redovisar ett sammanlagt underskott på 8,9 miljoner kronor. Underskottet fördelar sig enligt följande:

Farsta kommunala hemtjänst redovisar ett underskott på 6,1 miljoner kronor. Kostnaderna har varit för höga i förhållande till intäkterna beroende på att personalplaneringen inte har varit effektiv. Antalet kunder sjönk under året från 671 i januari till 592 i december, en minskning med 79 kunder. Enheten utförde 13 430 hemtjänsttimmar i januari. I december hade antalet sjunkit med 3 015 till 10 415 utförda hemtjänsttimmar. Enheten arbetar för att nå en ekonomi i balans utifrån en åtgärdsplan som kontinuerligt följs upp av förvaltningsledningen och enhetschef.

Dagverksamheten för äldre med demenssjukdom redovisar ett underskott motsvarande 0,4

miljoner kronor för 2013.

Farsta vård och omsorgsboende redovisar ett underskott motsvarande 1,9 miljoner kronor vilket beror på tomplatser under året. Enheten har under året stängt en halv avdelning och på så sätt minskat antalet platser med 13. Omställningen har medfört vissa kostnader.

Verksamhetens enda resultatenhet Edö servicehus, använder 0,1 miljoner kronor av sin resultatfond under 2013 och för med sig en fond om totalt 1,2 miljoner kronor till 2014.

Edö vård- och omsorgsboende redovisar ett underskott på 0,6 miljoner kronor.

Edö gruppboende lämnar ett överskott på 1,3 miljoner kronor. Enheten har öppnat en ny plats och arbetat effektivt med schemaläggning av personalen.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-15,0	-15,4	-7,5

Verksamhetens resultat med ett underskott om 15,0 miljoner kronor är en mycket marginell avvikelse från prognoserna i tertialrapport 2 med tanke på verksamhetens nettoomslutning som för 2013 är 543,8 miljoner kronor. Den kraftiga ökningen av äldreomsorgen under 2013 inträffade efter att prognosen för tertialrapport 1 togs fram.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Funktionsnedsättning						
Summa	228,6	-28,0	225,6	-25,2	0,2	8,7
Resultatfond från 2012, underskott					1,1	0,1
Resultatfond till 2014, överskott					-1,2	-1,1
Summa efter resultatöverföring					0,0	7,7
Avvikelse i %					0,0%	4,1%

Utfall jämfört med budget

Verksamhetsområdet redovisar sammantaget en budget i balans efter resultatöverföringar i bokslut 2013.

Beställarenheten funktionsnedsättning redovisar ett överskott om 0,2 miljoner kronor. Den prestationsrelaterade delen har ett överskott om 0,6 miljoner kronor medan det fasta anslaget inkl. handläggning hade ett samlat underskott om 0,4 miljoner kronor. Totalt är budgetavvikelsen så liten som 0,1 %.

Utförarenheten personligt stöd redovisar ett överskott om 1,2 miljoner kronor. Det är 0,3 miljoner kronor lägre än förvaltningens resultatkrav/förväntade resultat.

Farsta gruppboende som är resultatenhet redovisar ett överskott om 0,1 miljoner kronor. Tas det hänsyn till att 0,5 miljoner kronor utnyttjats under året för en "trädgårdsinvestering" som kan räknas av mot tidigare fonderade medel skulle driftresultatet vara 0,6 miljoner kronor. Effekten av 2013 års resultat är att enhetens resultatfond ökar från 1,1 miljoner kronor till 1,2 miljoner kronor.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,0	2,5	1,5

Utfallet är något lägre än prognosen i tertialrapport 2. Enheten för personligt stöd hade en något mer positiv prognos men har haft merkostnader i samband med att de en brukare i behov med mer insatser gått över till annan stadsdel.

Fritid och kultur

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Fritidsverksamhet						
Summa	27,2	-1,4	27,8	-1,4	-0,6	2,4
Avvikelse i %					-2,3%	9,0%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett underskott om 0,7 miljoner kronor vilket avser centrala kostnadsökningar. Förvaltningens utförarverksamheter inom fritid redovisar istället ett överskott om 0,6 miljoner kronor. Resultatet förklaras främst av att personalkostnaderna är lägre än budgeterat vilket beror på tillfällig vakanshållning av tjänster.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-0,6	0,2	0,0

Prognosen i tertialrapport 2 pekade mot en positiv avvikelse mot budget med 0,2 miljoner kronor. Avvikelsen från prognosen i tertialrapport 2 beror på högre kostnader för central avdelningsledning än budgeterat.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhet	Just budget 2013		Utfall 2013		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2012
Ekonomiskt bistånd	110,0	-3,1	102,3	-4,8	9,4	6,5
Arbetsmarknadsåtgärder	14,1	-6,8	13,4	-7,0	0,9	1,5
Summa	124,1	-9,9	115,7	-11,8	10,3	8,0
Avvikelse i %					9,0%	6,2%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten för ekonomiskt bistånd redovisar ett sammanlagt överskott på 6,5 miljoner kronor. Genomsnittskostnaden för utgivet försörjningsstöd 2013 har minskat i jämförelse med 2012 från 6,6 till 6,2 miljoner kronor per månad netto. Under samtliga årets månader har nettokostnaderna legat under budgeterad nivå.

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 1,1 miljoner kronor. Förklaringen är minskat antal OSA-anställningar och mer bidrag än budgeterat när det gäller feriearbeten.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	10,3	4,4	0,0

Utfallet är bättre, både vad gäller såväl ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder, vid jämförelse prognoserna i tertialrapport 2. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har fortsatt ligga på en lägre nivå.

Resultatenheter

Resultatenheterna ska, enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning, till 2014 föra med sig 100 procent av över-eller underskott som uppstått till följd av enhetens eget handlande. Resultatöverföringen får maximalt uppgå till fem procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett ackumulerat överskott på maximalt tio procent och ett underskott på maximalt fem procent av enhetens bruttobudget.

(tkr)	Brutto- budget	Fond från 2012	Årets resultat 2013	Överföring till 2014	Resultat i % av omslutning	Fondi % av omslutning
Resultatenheter						
Förskolor						
Tallkrogens förskolor	29 066	1 216	281	1 497	1,0%	5,2%
Gubbängens förskolor	42 780	579	210	789	0,5%	1,8%
Hökarängens förskolor	44 684	1 421	902	2 323	2,0%	5,2%
Sköndals förskolor	43 635	385	-216	169	-0,5%	0,4%
Förskolan centrala Farsta/Fagersjö	53 891	3 512	177	3 689	0,3%	6,8%
Farsta strands förskolor	28 595	2 527	33	2 560	0,1%	9,0%
Summa förskolor	242 651	9 640	1 387	11 027	0,6%	4,5%
Äldreomsorg						
Edö servicehus	45 928	1 303	-96	1 207	-0,2%	2,6%
Summa äldreomsorg	45 928	1 303	-96	1 207	-0,2%	2,6%
Funktionsnedsättning						
Farsta gruppbostäder	26 730	1 062	136	1 198	0,5%	4,5%
Summa funktionsnedsättning	26 730	1 062	136	1 198	0,5%	4,5%
Summa totalt	315 309	12 005	1 427	13 432	0,5%	4,3%

Förvaltningens resultatenheter är fördelade mellan områdena förskola, gruppbostäder och servicehus. Den samlade resultatfonden ökar med 1,4 miljoner kronor till 13,4 miljoner kronor och samtliga resultatenheter har med sig positiva fonder till 2014.

Investeringar

De parkinvesteringar som genomförts i enlighet med nämndens verksamhetsplan för 2013 är andra etappen av upprustningen av parkleken Farstaängen och upprustning av lekplatsen vid kvarteret Hemmarö vid Rådagatan i Farsta strand. Gungställningar skulle ha bytts ut på ett antal lekplatser men åtgärden kunde inte genomföras eftersom det för närvarande inte går att få tag på fallskyddssand. De medel som var avsatta för gungställningar har istället använts till förberedande arbeten inför sista etappen av parkleken Farstaängens upprustning.

Investeringar (mnkr)	Budget 2013	T1 2013	T2 2013	Bokslut 2013
Upprustning Farstaängen	3,0	3,0	3,0	3,0
Lekplats Rådagatan	1,1	1,1	1,1	1,1
Byte gunställningar	0,3	0,3	0,3	0,3
Ofördelat inv. utrymme	0,2	0,2	0,2	0,2
Tillgänglighetsanpassning Farsta strandsbad	1,6	1,6	1,6	1,6
Summa	6,2	6,2	6,2	6,2
Inventarier och maskiner	5,6	5,6	5,6	5,0
Totalt investeringar	11,8	11,8	11,8	11,2

I tertialrapport 1 ansökte nämnden om medel för tillgänglighetsanpassning av Farsta strandsbadet. Nämnden sökte 1,8 miljoner kronor och beviljades 1,6 miljoner kronor. Arbetet har utförts under hösten 2013.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Stora projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

Ombudgeteringar

Ej aktuellt.

Medel för lokaländamål

Nämnden har under året ansökt om 1,6 miljoner kronor och beviljats 0,8 miljoner kronor i stimulansbidrag för nyöppnade förskoleavdelningar.

Analys av balansräkning

Bokslut med resultat och balansräkning bifogas till årsredovisningen, se bilaga 3. Förvaltningens balansomslutning har ökat med 9,2 miljoner kronor jämfört med samma period 2012.

Tillgångar

Tillgångar (mnkr)	31/12 2012	31/12 2013
Anläggningstillgångar	54,8	62,3
Kundfordringar	14,5	18,9
Diverse kortfristiga fordringar	21,7	27,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	37,1	28,5
Kassa och bank	0,5	0,5
Summa tillgångar	128,6	137,8

Anläggningstillgångar har ökat i och med ökad investering. Även kundfordringarna har ökat, eftersom förvaltningen fakturerade andra förvaltningar i staden redan i december i stället för

efter årsskiftet. Bland annat skickades fakturor till Stadsledningskontoret avseende ytterstads-satsning samt merkostnader i samband med sociala oroligheter våren 2013. Diverse kortfris-tiga fordringar har ökat då förvaltningen har en ökad fordran på Migrationsverket för flyk-tingersättning. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat jämfört med samma period 2012, främst på grund av lägre upplupna intäkter avseende stimulansbidrag för investe-ringar i förskolan 2013. Minskningen beror även på att förvaltningen hann fakturera andra förvaltningar i större utsträckning i december 2013 än i december 2012. Kassa och bank är i stort sett oförändrad.

Skulder och eget kapital

Skulder och eget kapital (mnkr)	31/12 2012	31/12 2013
Eget kapital	-12,7	-30,4
Kortfristiga skulder till kreditinstitut o kunder	-0,5	-0,5
Leverantörsskulder	-90,4	-80,1
Skuld till staten	-0,3	-0,5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-24,7	-26,3
Summa skulder och eget kapital	-128,6	-137,8

Eget kapital har förändrats som en följd av förändringarna i balansräkningen samt avsättning-ar till resultatfonder. Leverantörsskulder har minskat på grund av minskade volymer. Skuld till staten består av uppbokning av externt finansierade projekt. Uppbokningen har ökat något under 2013 på grund av att projektet har fått mer projektmedel under året som avser kostnader 2014. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat något i och med högre lönekost-nad jämfört med samma period föregående år.

Övrigt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

 Uppfylls helt

Kommentar

Arbetsättet verksamhet och hälsa fortsätter inom samtliga verksamheter i förvaltningen. Ty-värr deltar inte förvaltningen med några tävlingsbidrag i kvalitetsutmärkelsen 2013, men är representerad av ett antal examinatorer som kan sprida goda exempel från tävlingsbidragen till förvaltningen. Förvaltningen har börjat förbereda inför 2014 års kvalitetsutmärkelse för att säkerställa deltagande av tävlingsbidrag från Farsta och har redan nu ett antal enheter som kommer att tävla.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Administrationens andel av de totala kostnaderna	2,97 %	2,99 %	2,97 %	minska	2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	0 st	1 st	2 st	tas fram av nämnden	2013
Kommentar Förvaltningen har vidtagit åtgärder och kommer i kvalitetsutmärkelsen 2014 delta med ett antal tävlande bidrag.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta för genomgripande regelförenklingar med målsättningen att öka stadens servicegrad.	2013-01-01	2013-12-31	
 Finna ytterligare samarbeten mellan nämnder för effektiviseringar.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Verksamheten bedrivs effektivt.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nöjda kunder och budget i balans.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Årsmål	KF:s års-mål	Period
 Andel chefer som anser att förvaltningens strategiska funktioner är ett stöd	100		100		2013
Kommentar På grund av en omorganisation av administrationen under 2013 har den planerade enkätundersökningen flyttats fram till 2014. Cheferna har istället tillfrågats om förvaltningens strategiska funktioner via skriftliga utvärderingar och enkäter i samband med interna informationsmöten, utbildningar och frukostmöten.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Frukostseminarier och utbildningar genomförs i strategiska och administrativa frågor.	2013-01-01	2013-12-31	
 Samutnyttjande av lokaler.	2013-01-01	2013-12-31	
 Uppföljningsverktygen utvecklas och anpassas efter enheternas behov.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningens kommunikation är tydlig och tillgänglig

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Chefer och ledare kommunicerar så att medarbetarna förstår hur deras arbete bidrar till att nå mål och resultat.

Kunskapen om var information om stadens verksamheter och service finns har ökat bland invånare i stadsdelsområdet.

Kommentar

Förvaltningen har arbetat aktivt för en tydlig och tillgänglig kommunikation, bland annat genom att förankra och införa stadens nya grafiska profil. Det har varit ett första steg i ett pågående varumärkesarbete för hela Stockholms stad.

Under året har förvaltningens nya redaktionella organisation etablerats. Organisationen omfattar redaktioner för webbplats och intranät, Jämför service (där enheterna informerar på stadens hemsida) och internt nyhetsbrev. Det nya redaktionella arbetssättet har effektiviserats genom operativt löpande arbete – digitalt och vid möten – med fokus på strategi och utveckling.

Ett nytt stadsgemensamt intranät har lanserats. Intranätet ska vara ett effektivt stöd i arbetet, underlätta samarbeten mellan medarbetare och förvaltningar och visa riktningen i arbetet med att utveckla våra verksamheter mot visionen om ett Stockholm i världsklass.

Mot bakgrund av enheters resultat i föregående års medarbetarundersökning har chefer erbjudits stöd i att utveckla utvalda områden med fokus på kommunikation.

Den strategiska planen för förvaltningens kommunikation har förankrats hos förvaltningens chefer.

Resultatet i medborgarundersökningen 2013 visar att andelen invånare som är nöjda med stadens information och service har ökat något jämfört med året innan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Den strategiska planen för förvaltningens kommunikation förankras hos chefer och ledare.	2013-01-01	2013-12-31	
 Utveckla förvaltningens redaktionella organisation	2013-01-01	2013-09-30	

Synpunkter och klagomål

Förskola och fritid

Förskolorna strävar efter att i dialog med föräldrar ta emot deras synpunkter och förslag till förändringar och förbättringar och åtgärda det som är möjligt och är förenligt med förskolans uppdrag.

Återkommande synpunkter är hur personal bemöter föräldrar, förskolans utemiljö, personalsituation och personalomsättning, svårigheter att rekrytera förskollärare, bristande tillsyn, brist på information, utevistelse eller inte, öppettider, dålig snöröjning och istappar och trafik utanför förskolan. Förskolorna får också mycket positiva synpunkter om bemötande och den pedagogiska verksamheten.

Starrmyrans parklek har fått flera klagomål från närboende på sin hästhållning. Länsstyrelsen, som är tillsynsmyndighet, har dock inga anmärkningar på verksamheten.

Individ- och familjeomsorg

Försörjningsstöd

Under 2013 har enheten besvarat 17 klagomål skriftligt som handlat om bemötande och tillgänglighet. Enheten har dessutom en gång yttrat sig till socialstyrelsen i ett ärende samt en gång till JO.

Klagomål har även inkommit per telefon och dessa har kunnat redas ut via samtal direkt med brukare. Oftast har det handlat om att förtydliga hur man överklaga ett beslut, har det handlat om klagomål har brukaren uppmanats om att komma in med skriftlig redogörelse.

Enheten har skickat 330 ärenden vidare till Förvaltningsrätten för prövning, av dessa har 295 domar fallit där förvaltningen fått rätt och i 35 domar har återvisats till förvaltningen för hel eller delvis omprövning.

I 25 ärenden har brukare begärt att Kammarrätten skall överpröva Förvaltningsrättens utslag. I 23 av dessa ärenden har brukaren inte fått prövningstillstånd medan två har beviljats prövningstillstånd i Kammarrätten. Dom har ännu ej fallit i dessa ärenden.

Fem brukare har begärt prövningstillstånd i Högsta Förvaltningsdomstolen men ingen har beviljats sådant.

Barn och ungdom

Fem klagomål har registrerats och hanterats under året. Klagomålen har i samtliga fall rört handläggning som upplevs som felaktig eller bristfällig. I två fall har det gällt bemötande och i två fall är den klagande inte nöjd med de beslut som fattats. Klagomålen har i ett fall hanterats genom att enheten har startat en ny utredning och utsett en ny handläggare. I tre fall har den som klagat bjudits in till ett möte för att diskutera klagomålet och i ett fall har den klagande fått svar per brev.

Boendestödsenheten.

Sex klagomål har registrerats och hanterats under året. Tre klagomål gällde bemötandefrågor, två klagomål inkom angående utebliven insats och ett på hur ledningen organiserat arbetet. Alla klagomålen har hanterats och kommunicerats med klient och/eller anhörig.

Vuxna

Under året har cirka tio klagomål och synpunkter inkommit som i samtliga fall har handlat om ärendehandläggning och åtgärdats i samband med detta. Ett fåtal avslagsbeslut har prövats i förvaltningsrätten och har där lett till att överklagan avslagits. Under sommaren inkom synpunkter från allmänheten på det öppna missbruket, med oro över att människor inte får vård och därmed far illa. Förvaltningen bedrev ett strategiskt uppsökande arbete under sommaren.

Socialtjänst, funktionsnedsättning

Biståndsenheten har haft fyra klagomål vad gäller bemötande. Åtgärder har vidtagits både skriftligt och muntligt i kontakt med de som inkommit med klagomål. Vidare har hela personalgruppen diskuterat hur man ska bli bättre på att bemöta brukare och deras företrädare.

Enheten för personligt stöd har fått in två synpunkter där assistenterna får beröm som de bästa assistenter de har mött.

Farsta gruppboendestäder har fått in några synpunkter som är åtgärdade, dokumenterade och återkopplade. Gruppboendestäderna har också gjort fem rapporter enligt lex Sarah varav två har anmälts till Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens verksamheter har tagit emot 60 synpunkter och klagomål under 2013. De har förmedlats antingen skriftligt eller muntligt. 21 av synpunkterna avser särskilt boende. Två synpunkter har kommit in till beställarenheten och sammanlagt 37 synpunkter har lämnats till den kommunala hemtjänsten. Tio avvikelser har också förmedlats till enheten via beställarenheten. Det har främst handlat om kunder som vänt sig till biståndshandläggaren om de exempelvis inte har fått beviljad insats utförd enligt biståndsbeslutet.

Alla inkomna synpunkter har behandlats enligt förvaltningens rutin och återkopplats till den som lämnat synpunkten. Synpunkterna används som en del av enheternas förbättringsarbete.

Stadsmiljö

Det saknas tillförlitlig statistik när det gäller synpunkter och klagomål eftersom det funnits möjlighet att anmäla fel via flera kanaler. Samordning har saknats mellan Synpunktsportalen, Tyck till, driftcentralen och förvaltningens e-brevlåda. Samordning startade först i september då alla synpunkter och klagomål samlades i Synpunktsportalen. Nedan redovisas de synpunkter som inkommit till förvaltningen direkt och de som kommit in i Synpunktsportalen under tiden september till och med november.

	Synpunkter och klagomål per telefon	Synpunkter och klagomål via Synpunktsportalen	Totalsumma
Park	65	19	84
Renhållning	33	3	36
Vinter	5	7	12
Övrigt		15	15
Totalsumma	103	44	147

Lex Sarah

Under året har kommunfullmäktige antagit nya riktlinjer för lex Sarah. Avvikelsehantering, bland annat i form av lex Sarah, är en central del av det förslag ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som ska utarbetas under 2014. Därför har förvaltningen avvaktaat med att uppdatera nämndens preliminära rutin för lex Sarah som gäller sedan hösten 2011.

Lex Sarah rapporter 2013	Inkomna rapporter från egna verksamheter	Där av anmälda till Inspektionen för Vård och Omsorg	Inkomna utredningar från privata utförare
Äldre	5	1	1
Funktionsnedsättning	5	2	1
Individ- och familje-omsorg	1	1	0
Totalt	11	4	2

Äldreomsorg

Äldreomsorgen har under året särskilt satsat på information om lex Sarah och de föreskrifter och allmänna råd som trädde i kraft den 1 juli 2011. Alla enheter har uppmuntrat medarbetare att rapportera missförhållanden.

Syftet med satsningen har varit att förankra lex Sarah och avvikelshantering som en central del av det systematiska förbättringsarbetet. Budskapet har förmedlats till stadsdelsnämnden vid en särskild temakväll om äldreomsorg och till alla chefer på planeringsdagar och chefsmöten. Medarbetare har fått en samlad information på APT eller planeringsdag.

Sammanlagt har fem lex Sarah utretts inom äldreomsorgen under 2013, varav en är pågående. En anmälan har gjorts till IVO.

Individ- och familjeomsorg

Under hösten har även avdelningen för socialtjänst särskilt satsat på information om lex Sarah och uppmuntrat till rapportering.

En lex Sarah-utredning har genomförts och anmälts till IVO.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Alla enheter har uppmuntrat medarbetare att rapportera missförhållanden. Detta tas också upp på APT.

Sammanlagt har fem lex Sarah utretts inom funktionsnedsättning 2013. Två har anmälts till IVO.

Övrigt

Goda exempel

Stadsmiljö

Vid slyröjningsarbete använder entreprenören en mobil flismaskin som spar miljö, transporter och tid. Det flisade materialet sprids ut i samma område som röjts. Tidigare har ris och sly som röjs lagts i högar i området och hämtats och körts bort vid ett senare tillfälle.

Förskola och fritid

Förskolornas arbetslag beskriver sitt pedagogiska arbete i informationsbrev till föräldrar utifrån frågeställningar i förskoleundersökningen.

Majoriteten av förskolorna har obligatorisk utevistelse varje dag, vilket har resulterat i friskare

barn.

Förvaltningen har utökat sin satsning på öppna kulturverksamheter. Alla parklekar erbjuder minst tre kulturarrangemang under året. De presenteras i parklekarnas kulturprogram som distribueras till förskolor, parklekar, fritidsgårdar, bibliotek och andra ställen. Gensvaret har varit stort. En plaskleksföreställning som har turnerat i Farsta har lockat hundratals besökare varje gång.

Försörjningsstöd

Inom enheten för försörjningsstöd har en erfaren socialsekreterare utsetts som mentor för en grupp socialsekreterare som väljer ut särskilt komplicerade, långvariga ärenden. Tillsammans med mentorn görs en fördjupad analys av ärendet. Mentorn deltar även i klientsamtal och planering och kan på så vis stödja de mindre erfarna socialsekreterarna i såväl samtalsmetodik som utredning. Detta leder till ökad trygghet i handläggningen, utveckling i yrkesrollen för socialsekreterarna, ökade möjligheter för klienterna att få bättre anpassade insatser och nå självförsörjning.

Vuxna

Förvaltningens öppenvård för behandling av missbruk, CRA-behandlingen, erbjuder behandlingsmetoder som ger resultat med hög evidens. Verksamheten uppvisar en god aktivitet och har alla platser fyllda. Behandlingen har nu även deltagare som remitterats från Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör. I och med att CRA har upprättat ett samverkansavtal med Arbetsforum, där man får tillgång till fem arbetsträningsplatser, kan förvaltningen nu erbjuda en komplett vårdkedja från motivationsarbete och utredning till behandling, boende och sysselsättning.

Barn och unga

Farsta har tillsammans med fyra andra stadsdelsförvaltningar tillgång till en jourlägenhet som kan erbjudas till våldsutövande män som har barn. Istället för att kvinnan och barnen ska behöva lämna den gemensamma bostaden erbjuds mannen boende i jourlägenheten. På så vis kan barnen stanna kvar i sin invanda miljö och upprätthålla sin skolgång, och man undviker onödiga placeringar i situationer när det inte finns något behov av skyddat boende.

Lotsarna har etablerat ett gott samarbete med närpolisen. Varannan vecka deltar de i polisens ungdomsutsättning där man kartlägger riskungdomar i området. Därefter träffar lotsarna chefen för polisens yttre ungdomsgrupp för att prata om ungdomar i närområdet som är i riskzon till social insatsgrupp. Ungdomskoordinatorn från kriminalunderrättelsetjänsten deltar vid båda dessa träffar och samarbetar även med lotsarna utanför träffarna.

Familjevården samverkar med de utredande socialsekreterarna i barn- och ungdomsgruppen i en nybildad tvärgrupp för att bättre tillvarata varandras kunskaper och för att förbättra för placerade barn i familjevård.

Äldreomsorg

På Edö servicehus har man uppnått förbättringar genom att servera smoothies till de äldre på kvällen. Det har lett till ett större lugn bland de äldre, och man har till och med kunnat minska eller helt ta bort sömnmedel.

På Edö gruppboende har nitton äldre med demenssjukdom deltagit i en dans- och rörelsegrupp

ledd av dansterapeut. Personalen har sett resultat i form av att deltagarna fått ny energi och kraft under och efter aktiviteten. Aktiviteten har också lett till förbättrat tal och mer glädje hos de äldre med demenssjukdom.

I februari introducerades ett iPad-café i Aktivitetshuset Tuben med verksamhet varje tisdag eftermiddag. Verksamheten har utökats med en träff för nya användare varje torsdag eftermiddag. Caféet är mycket uppskattat med upp till ett femtiotal besökare mellan 65 och 95 år som får bekanta sig med ny digital teknik.

Farsta vård- och omsorgsboende deltog 2012 i projektet GuldVarDag. Under 2013 har chefer och medarbetare lyckats omsätta projektet till faktiska resultat i verksamheten. De äldre har generellt erbjudits mer aktiviteter i vardagen än tidigare, både planerade och spontana.